І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ТРАВНЯ 1959 ЦЕНТІВ 12 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, MAY 1, 1959 No. 84. VOL. LXVI.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес!

ПРО МИР З БОГОМ, ЗІ САМИМИ СОБОЮ І З БЛИЖНІМИ

ІЗ ВЕЛИКОДНЬОГО ПОСЛАННЯ КИР АМВРОЗІЯ СЕНИШИНА, УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЄПИСКОПА СТЕМФОРДУ

„Ні один мабуть християнський нарід у світі не переживає таких глибоких почувань та святочних хвилювань у празник Воскресення Христового, як українці. Кожний з нас відчуває всією глибиною душі, що у празник Воскресення Христового воскресає могутній Цар Христос, датель мира-спокою, що здобув перемогу над брехнею, неволею і насильством. В цім дні Воскресення Христового хвилюється наше серце на спомин тяжкої недолі наших рідних поза залізною занавісою. В цей день наші Браття і Сестри на рідних землях болюче відчують неприсутність своїх Архипастирів та Священиків по своїх церквах, бо совєтська влада ув'язнила їх, заповідаючи страшне насильство над душами українців католиків. Залишилася їм тільки сильна віра у Воскреслого Ісуса та невгасима надія на кращу майбутність, що незадовго прийде воскресення — відбудова зруйнованих наших церковних і народних святощів, привернення нашій Церкві і нашому народові нормального життя та надія на майбутнє, хоч далеке й далекосяжне, але все ж таки здійсниме.

Наші Браття на рідних землях, покривджені сучасною недолею, звертаються до нас більш обдарованих долею на американській землі, щоб ми тут зберегли наші релігійні, церковні й народні скарби для прийдешніх поколінь. Щоб здійснити їхні і наші задушевні бажання, мусимо зблизитися до невичерпного джерела моральної сили, Воскреслого Ісуса. Зближаючися до Божого Сина, слід нам зупинити увагу над Господнім заповітом: „Мир вам!", який Христос Господь голосив під час туземного життя і по своєму воскресенні. Цей мир-спокій був, є і буде важливим Христовим заповітом для всього людства. Воскреслий Христос дав мир-спокій, але не такий ,який сьогодні у холодній війні пропагують вороги Бога, Церкви і волелюбних народів ,але мир з Богом ,зі самими собою і з нашими ближніми.

Мир з Богом!

Є речі у людському житті, які щойно по тяжких переживаннях і болючих терпіннях набирають великої вартости та значення. До таких цінних скарбів у сьогоднішньому неспокійному світі належить мир з Богом та Його святим законом. Цей мир з Богом посідали колись перші батьки людей в раї, але через підступ сатани вони втратили його. По первородному гріхі нащадки Адама й Еви не знайшли спокою на землі. Сатана, опанувавши людського духа, вносив страшне релігійне замішання, заперечуючи Божі правди. Вислідом бунту проти Бога і Його праведних законів була вавилонська вежа насильства, неволі, тиранії, ненависти та інших переступків-злочинів. І так минали століття, а рятунку не було. Людина сама не могла примиритися з Богом. Треба було посередництва Сина Божого, що через хресну смерть на Голготі примирив людський рід з Богом. Тому мир-спокій з Богом і Божим законом належить до суті християнсько-католицької релігії.

Щоб люди могли скористати з благословенних овочів Христового миру, то треба зберігати всі заповіді: Божі і церковні. Особливо бажав би я звернути увагу на третю Божу заповідь: „Пам'ятай день святий святкувати" та заповідь церковну: „В неділі і свята набожно вислухати Службу Божу", бо ж у нинішніх часах люди дуже часто переступають ці заповіді та не святкують неділі за приписами Церкви. Нам треба пам'ятати, що людина є твором Божим. До Бога належить наше життя. Бог у своїй доброті дав нам шість днів у тижні на працю, а тільки один день в тижні, тобто неділю задержав собі. Через свою Церкву Бог домагається від нас, щоб ми з недільного дня присвятили трохи часу на Богопочитання, тобто на Службу Божу. Спокій і душевне вдоволення у великій мірі залежить від святкування неділі.

Мир зі самим собою

Людина не могла знайти миру зі собою самою, бо гріх не давав. Але скільки то сьогодні є людей, що зі своєї власної вини не мають спокою в своїй душі. „Нема спокою в костях моїх задля гріха мого" (Пс. 37:4) жалувався колись псальмопівець Давид. Цю сумну правду підкреслив братовбивник Каїн та зрадник Юда. Яка ж це велика мука бути у ворожнечі зі самим собою, зі своєю совістю, зі своєю душею! Тому свята Католицька Церква, бажаючи правдивого душевного спокою своїм духовним дітям, закликає їх до відбуття пасхальної сповіді та прийняття св. Причастя. Без поєднання з Господом Богом у святій Сповіді празник Воскресення Христового не принесе побажаної радости. Треба нам завжди пам'ятати, що ми не є бездушним автоматом, машиною, або ростиною. Ми маємо в собі безсмертну душу, яка може бути на віки блаженною, або на віки нещасливою. Ми маємо розум та свобідну волю і відповідаємо за свої діла і чини. Тому кожний повинен запевнити собі у Воскреслого Ісуса мир зі собою, відбувши великодню Сповідь та прийнявши Евхаристійного Ісуса у св. Причастю.

Мир з ближн'ми

Передумовою миру, згоди й любови з ближніми є мир з Богом і зі самими собою. Лю-

(Закінчення на стор. 3-тій)

„І ось трус великий стався: ангел бо Господній, зійшовши з неба, прийшов, відкинув камінь від дверей і сів на нім".
ЄВ. СВ. МАТЕЯ, 28, 2.

Микола Угрин - Безгрішний

ХРИСТОС ВОСКРЕС !

Вдягнулася весна у квіти,
Цілується зо Сонцем ясним,
„Христос Воскрес!" — співають діти.
Вдягнулася Весна у квіти.
Великоднем усім радіти,
Цим Празником святим, прекрасним!
Вдягнулася весна у квіти,
Цілується зо Сонцем ясним!

„Христос Воскрес!" — співають всюди.
Неправда в ганьбі погибає.
Не кат у світі паном буде!
„Христос Воскрес!" — співають всюди.
На волі будуть биті люди,
Катам рятунку вже немає!
„Христос Воскрес!" — співають всюди.
Неправда в ганьбі погибає!

В терпіннях родиться Прослава.
Воскресне в славі Україна!
На Небі блимає Заграва . . .
В терпіннях родиться Прослава.
Дорога Щастя все кривава.
Співаймо гордо на колінах!
В терпіннях родиться Прослава.
Воскресне в славі Україна!

травень, року Божого 1959.

ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ — ОСНОВА І НАШОЇ НАДІЇ НА ВОСКРЕСІННЯ

ІЗ ВЕЛИКОДНЬОГО ПОСЛАННЯ СОБОРУ ЄПИСКОПІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ЗДА

„Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що з великої Своєї милости, через воскресіння Ісуса Христа з мертвих, відродив нас до живої надії, до насліддя нетлінного й непорочного й нев'янучого, збереженого на небі для нас" (1 П. І, 3-4). „Благодать вам і мир нехай умножиться в пізнанні Бога й Ісуса Господа нашого" (2 П. І, 2.).

З нагоди світлоносного свята Христового воскресіння, возлюблені наші Діти, прийміть наше архипастирське святе цілування в Христі Ісусі, що воскрес із мертвих, і нехай Воскресший Христос освітить Ваші серця світлом Свого воскресіння і наповнить їх духовною радістю."

Як же нам не радіти, Возлюблені, чуючи сьогодні з уст священнослужителів у храмах Божих і з уст вірних великоднє привітання „Христос воскрес!" Адже ж ці слова такі діючі і втішливі, такі всерадісні й жадані, такі величні й могутні, що ніякі інші слова не можуть зрівнятися з ними. Скільки радісних сліз з очей віруючих вони спричинюють, скільки всепрощення й любови вони викликають з наших сердець при взаємному „цілуванні любови" (1 П. V, 14)! Вони зрівнюють пана і слугу, багатого й бідного, освіченого і неосвіченого і примиряють між собою навіть запеклих ворогів.

Жадна подія з земного життя Ісуса Христа, жадна подія з історії християнської Церкви не святкується з такою радістю й урочистістю, як подія воскресіння Христа Спасителя, бо воскресіння Христове є основа і торжество нашої віри, міцна підвалина християнської надії і торжество християнської любови.

Чудеса, які творив Спаситель, проповідуючи Євангелію Царства Божого, були незаперечним доказом Його Божества, але страждання і смерть Його ослабили значення цього доказу, бо невір'я і маловір'я, побачивши на хресті безсилля Того, Кого багато людей визнавало за великого ~~Вчителя і~~ Чудотворця словами глузування в Нього захитали силу і значення чудес Христових. Воскрес Христос, — і для всіх стало очевидним, що Він постраждав добровільно і міг уникнути страждань і смерти та зійти з хреста, як того вимагали з глумом фарисеї й юрба юдейська, але не хотів відхилити від Себе чашу страждань ради нашого спасіння. Отже, воскресіння Христа Спасителя — безсумнівна запорука Божества Христа і божественности Його вчення, основа і торжество нашої віри.

Св. Православна Церква кожного з нас навчає надії на майбутнє воскресіння з мертвих. А що ж дає цій надії життєвість і силу? Свідоцтва св. Письма Старого й Нового Завіту про загальне воскресіння людей ще не цілком доказують цю істину, як видно із слів ап. Павла, який знав їх, вважав, що без воскресіння Христового не може бути безсумнівною віра в воскресіння і сподівання його. „Коли Христос не воскрес, то марна наша проповідь, марна й віра наша", — повчає св. Апостол (1 Кор. XV, 14). Випадки воскресіння мертвих, про які згадується в св. Письмі, не можуть зробити нашу надію на майбутнє воскресіння непохитною, бо люди, що їх воскресили Ілія, Єлисей і Христос, воскресли в тому ж самому тілі, яке мали, і, поживши деякий час, знов померли, а в день майбутнього воскресіння люди воскреснуть в новому, духовому й безсмертному тілі. Воскресіння Христове і є свідоцтво про таке воскресіння, після якого вже не вмиратимуть, — воскресіння в тілі духовім, нетлінним. Воскрес Христос, — і наше воскресіння стає безсумнівним, наше сподівання його непохитним. „Як в Адамі вмирають, так і в Христі всі оживуть",— каже ап. Павло (1 Кор. XV, 22). Як бачимо, воскресіння Христове є основа і нашої надії на воскресіння.

Плодами смерти і воскресіння Христа для людей були: викуплення їх від гріха ((2 Кор. V, 21), прокляття (Гал. III, 13) і смерти (Рим. VIII, 2) і дарування їм вічного блаженства (Рим. VI, 23). Які ж неоцінені і численні духовні скарби придбала для людей любов Христова, і яке полум'я любови до Бога і ближніх запалили в своїх серцях послідовники Христові під впливом безмежної любови Христової при світлі воскресіння Христового! Отже, воскресіння Христове є торжество і любови християнської.

Любімо ж і зберігаймо повсякчасно нашу святу Православну Віру і нашу Українську Православну Церкву, що об'єднує нас Союзом миру і любови і завжди нагадує нам про нашу поневолену Батьківщину. Одушевляймося в своєму щоденному житті і діяльності надією на життя вічне, живімо чеснотливо і любімо один одного „не словом і язиком, а ділом і істинно" (1 Іо. III, 18) в дусі любови Христової. Молімось щиро „єдиними устами й єдиним серцем" за воскресіння нашої спільної Матері-України, за визволення наших братів і сестер, що під чоботом богоборної влади „окрадені, замучені в путах умирають", щоб помолились на волі „невольничі діти".

Христос Воскрес!

Митрополит †ІОАН
Архиєпископ †МСТИСЛАВ
Архиєпископ †ГЕННАДІЙ
Архиєпископ †ВОЛОДИМИР

НІКСОН МАВ БИ ЗАСТУПАТИ ЧАСТИННО АЙЗЕНГАВЕРА ПІД ЧАС КОНФЕРЕНЦІЇ НА ВЕРШИНАХ

ПРЕЗИДЕНТ НЕ МАЄ НІЧОГО ПРОТИ АМБАСАДОРКИ ЛУС; АЙЗЕНГАВЕР ЗАКЛИКАЄ ПАЛАТУ ЗАГОСТРИТИ ЗАКОНОПРОЄКТ КЕННЕДІ; ЗДА ХОЧУТЬ БУТИ В ПРИЯЗНІ З УСІМИ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції 29-го квітня, що віце-президент Ричард М. Ніксон міг би його заступати на конференції на вершинах, якщо така конференція відбудеться і якщо вона довше протягалася б. Але він негайно сказав репортерам, що це є тільки проєкт, бо досі ще не є відомо, чи конференція голов великодержав взагалі відбудеться, і що ще не є вирішене, чи віце-президент Ніксон мав би заступати Президента. Президент сказав, що це є тільки така можливість, бо державний секретар Крістіян А. Гертер мав би на конференції багато праці і не міг би на ній заступати президента ЗДА. Часописи писали про можливість виїзду Ніксона на конференцію на вершинах ще 26-го березня, бо Айзенгавер сказав був до англійського прем'єра Гаролда Мекміллена ,що якби внутрішні американські справи вимагали присутности Президента в ЗДА, тоді він на свого заступника призначив би віце-президента. — Президент заявив, що він не має нічого проти того, щоб новонайменована амбасадорка до Бразилії пані Клер Бут Лус займала своє становище після затвердження Сенатом, хоч між нею і сенатором Вейном Морсом відбулася словна боротьба. На думку Президента пані Лус могла в поденервуванні сказати на адресу сенатора гострі слова, хоч вони могли походити від дорадників, які цього не повинні були робити. Після заяви Президента послабшала опозиція між сенаторами проти пані Лус, яка ще не є рішена, чи прийняти становище амбасадорки, бо її чоловік вимагає ,щоб вона зрезигнувала після гострого нападу на неї сенатора Морса. — Президент не є вдоволений із того робітничого законопроєкту, який прийняв Сенат, і автором якого є сенатор-демократ Джан Ф. Кеннеді. Президент бажав би, , щоб Конґрес прийняв кращий законопроєкт, який ліпше охороняв би робітничі фонди та забезпечував би членам робітничих організацій повні демократичні права. Внаслідок такого становища Президента можна сподіватися, що тяжко буде демократам переформувати законопроєкт Кеннеді в Палаті Репрезентантів. До республіканців в комісії праці приєднається ще кілька демократів ,які хотіли б зміни в законопроєкті Кеннеді ,а також і ті демократи, які взагалі є проти всякого нового робітничого закону. — ЗДА ведуть таку політику на Середньому Сході, що хотіли б приязни з усіма державами в тому районі, — заявив Президент. Айзенгавер сказав, що його уряд турбується ситуацією в Іраку ,який марширує до комунізму, але ЗДА не припинили старань в тому напрямі, щоб знайти спосіб на кращі відносини до іракського уряду.

Американська розвідка називає Ірак „найнебезпечнішою точкою в світі"

Вашингтон. — Директор Центральної розвідчої агенції Аллен В. Доллес висловив переконання, що Ірак становить тепер „найнебезпечніший пункт у світі". Він склав зізнання про ситуацію в Іраку на основі довірочних інформацій, що ними розпоряджає Америка, на тайному засіданні сенатської Комісії для закордонних зв'язків. Голова тієї Комісії, сенатор Дж. Ф. Фулбрайт, заявив, що він погоджується з Алленом Доллесом у цій характеристиці. Названий сенатор не назвав ситуацію в Іраку безнадійною і розпучливою, проте надзвичайно критичною з уваги на активність комуністів та здобуття ними впливів в різних організаціях, головно серед робітництва й молоді та в службовицькому апараті. Ключ до ситуації знаходиться ніби в руках прем'єра, генерала Абдула Каріма Кассіма, який ніби не є комуністом ані їх прихильником, але який оперся на комуністах у своїй боротьбі проти експансивно-націоналістичної кампанії збоку єгипетського президента Нассера. Совєти стараються поглибити свої впливи в Іраку за допомогою збоку перевезених до Іраку з Совєтського Союзу колишніх емігрантів - курдів, вишколених військово й політично комуністами. Зате іракська армія буцімто далі залишається поза сферою впливів комуністів.

ЗАХІДНІ МІНІСТРИ ГОТОВЛЯТЬ СУЦІЛЬНИЙ ПЛЯН ЩОДО НІМЕЧЧИНИ

Париж. — Наради чотирьох західніх міністрів закордонних справ — ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини — проходять у Парижі гладко і виправдують первісний оптимізм, що вони скінчаться повною згодою названих союзників щодо тактики, яку треба прийняти на їх зустрічі із совєтським міністром Ґромиком 11-го травня ц. р. у Женеві, — твердять паризькі кореспонденти західніх газет. Чотири західні міністри — державний секретар Крістіян Гертер, англійський міністер Селвин Ллойд, французький — Моріс Кув де Мурвіль і західньо-німецький — Гайнріх фон Брентано — рішили, що наради будуть тайні і що не буде ніяких пресових комунікатів, поки не закінчиться конференція. Але тому, що поруч із міністрами беруть участь в конференції по 7 дорадників і спеціялістів у кожного міністра, крім технично-секретарського персоналу, то трудно зберегти повну дискрецію в гурті коло сорока осіб. З інформацій, які просякли до преси, виходить, що на цій Паризькій конференції більшість членів — ЗДА, Франція і Західня Німеччина — хочуть представити Совєтам на Женевській конференції суцільний, так мовити гуртовий проєкт, в якому тісно пов'язані з'єднання Німеччини, Берліну і безпеки Европи та питання військової натури, що стосуються безпеки континентальної Европи. Зате Англія настоює, щоб різні подробиці того пляну пред'являти і дебатувати про них окремо, бо в той спосіб — буцім-то арґументує Селвин Ллойд — існують більші можливості, що дещо буде сприйнятливе для Совєтів та що, навпаки, при „гуртовому" пляні, Совєти, відкинувши одну справу, тим самим відкинули б цілий плян. Щодо суті справ, то — за твердженням преси — відразу на першому засіданні міністрів виявилась можливість повної згоди в найдразливішій справі, що викликувала гостру опозицію Західньої Німеччини: щодо створення так званої головної комісії з представників Західньої Німеччини і східньо-німецьких комуністів, яка приготовила б ґрунт для дальших внесків про з'єднання Німеччини. — Державний секретар Гертер мав окремі розмови в чотири очі з кожним із трьох інших союзницьких міністрів. Перша спільна нарада тривала в минулу середу 2 і 1/2 години. Окрему нараду Гертер перевів із Селвином Ллойдом над справами Середнього Сходу, де головно ситуація в Іраку викликує щораз більше занепокоєння на Заході. — За коментарями преси, не має значення, чи західні міністри представлять в Женеві совєтському репрезентантові „гуртовий" чи детайлізований і „поділений на куски" плян щодо Німеччини, бо все одно існують мінімальні вигляди, щоб Совєти прийняли будьякий західній плян.

Повідомляють про змову на захоплення Панамського каналу

Гавана, Кубинська Республіка. — За найновішими інформаціями панамські революціонери змагають до захоплення Панамського каналу з-під адміністрації ЗДА, які, згідно з панамсько - американським договором є дійсним сувереном Зони каналу. Провідник панамських повстанців д-р Рубен Міро заперечив цю вістку і казав, що його вояки є проамериканські, але в дійсності вони змагають до скинення теперішнього уряду і до захоплення Зони каналу. Вони будуть при тому покликуватися на Єгипет, який в 1956 році захопив Суезький канал, і з яким то фактом мусіли великодержави погодитись. Змовники свідомі того, що америк. влада в Зоні каналу накаже їх заарештувати після того, як вони ввійдуть на територію зони. Тоді змовники думають звернутися зі скаргою до Організації Американських Держав обо до Об'єднаних Націй. Фінанси Панамської Республіки залежні головним чином від прибутків із зони, бо в Панамі немає жадного промислу, крім броварів. Тим часом повідомляють, що до Панами пливуть нові кораблі з 300 повстанцями.

ТРАДИЦІЙНИМ ВЕЛИКОДНІМ
„ХРИСТОС ВОСКРЕС"
вітають
ВСІХ УКРАЇНЦІВ
РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ І ДРУКАРНЯ
„СВОБОДИ"

БАГАТО РАДОСТИ І ЩАСТЯ
В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажає
усім своїм Членам та всьому Українському Громадянству
ГОЛОВНИЙ УРЯД
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СВОБОДА **SVOBODA**
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined)
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Ситі і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РАДІСТЬ ВЕЛИКОДНЯ

Великдень — це радість! Навряд чи є на світі віруюча людина, яка зустрічала б свято Воскресення Христового без бодай іскри радости, хоч би й перебувала у найбільш безрадісних обставинах. Інакше й не може бути ,бо правдиве значення Великодня — це вічне життя, а життя — це радість.

Таке відчування і розуміння Великодня має для нас усіх неоцінену вартість, зокрема в бурхливих часах атомової доби, доби найбільших суперечностей, які кожної хвилини можуть викликати експльозію визволеної людиною космічної сили, а з цим і страшне знищення людського роду та його доробку.

У суперечностях теперішнього часу людина дуже легко може розгубитись. З одного боку генієм ума вона відкриває незбагнені таємниці всесвіту, висилає свої сателіти довкола сонця і цілком конкретно плянує свою подорож на інші плянети, а з другого боку не може розв'язати багатьох своїх внутрішніх, не кажучи вже про міжнародні, проблем, кожна, навіть найменша з яких може перетворитись в кризу-запальник до експльозії. В міжнародній політиці цинізм і облудність Москви не мають прикладу в історії. А все це разом дає причину до песимізму, з яким людина неспроможна змагатись і втікає в якусь дивну нірвану, прикриту крикливими гаслами та самообманом щодо майбутнього.

Погляньмо в такій ситуації на себе самих, бо теперішня доба витискає своє тавро і на нашому наставленні, на нашому житті та нашій поведінці. Якби кожний з нас спробував з нагоди Великодня вдаритись у груди і, як на сповіді, подумати про себе, як про людину і члена спільноти, без виправдань і прикрас, то мусів би довго навколішках просити у Бога прощення. Багатьом бо з нас так часто „перевертається в голові", багатьом так часто здається ,що вони зловили жар-птицю; їм вдаряє до голови добробут ,ця „зелена мамона", за яку, — думають вони — можна купити все і тому так цупко її тримаються, вважаючи її за всемогутню.

Такий стан, маючи на думці в першу чергу міжнародну ситуацію, добре схарактеризував Герберт Баттерфілд, професор новітньої історії в Кембриджському університеті, кажучи: „Найбільший удар Неба спадає в історії на тих, які уявляють собі, що вони все можуть суверенно контролювати, начебто вони є володарями землі, забавляючись у Провидіння не тільки для себе самих ,але й для далекої майбутности, сягаючи в цю майбутність . . . та спекулюючи на безлічі рисковних калькуляцій, в яких не сміє бути ані одної, ані найменшої помилки".

І коли б ми тепер продовжували свої міркування в цьому другому напрямку, ми знову легко могли б попасти в другу екстрему, в ту „сусту суст", що призвела б нас до висновку: жити сьогоднішнім днем і, не втрачаючи сили, спускатись на дно.

Як же інакше, як надійніше і радісніше виглядають усі ці проблеми, коли поглянути на них крізь призму Великодня та його справжнього значення. Святкуючи Великдень, ми, очевидно, думаємо про тріюмф життя над смертю, перемогу надії над розпачем, а віри над сумнівами. З цього випливають і дальші думки, бож Воскресення є символом постійного тріюмфу вічного над дочасним, правди над неправдою, добра над злом. Ми пропали б сьогодні, якби обмежили себе тільки самою думкою, нехай і як логічною. Вистачить тільки усвідомити собі теперішню грізну добу і той факт, що всі люди, включно з президентами й іншими великими лідерами, є помильні, що кожний може помилитись у своїх калькуляціях також персональних, а у висліді — катастрофа. Якою ж благословенною є для нас в таких обставинах віра, що її дає нам Великдень, а з нею і свідомість, що темнота і неправда можуть на якийсь час опанувати світ, але вічними є тільки світло і правда.

У цій так багато разів оправданій історією і життям вірі криється справжня радість Великодня. Великдень каже нам радіти тим, що маємо, і тим, нащо він дозволяє нам сподіватись. Тим то великодня радість не оминає нікого: багатого і бідного, здорового і недужого, вільного і поневоленого, молодого і старого. Великдень приносить радість усім і на всі часи, бо радість вічного світла, вічної правди і вічного життя.

ХРИСТОС ВОСКРЕС — НАПРАВДУ ВОСКРЕС!

ЗДА У РОЛІ ПОСЕРЕДНИКА

Американська дипломатія у післявоєнних роках грала вже не раз посередницьку ролю, при чому заслуга її була тим більша, що велася вона за кулісами, без зовнішньої реклями, непомітно для публічної опінії. Згадати хоч би про її наполегливі заходи втримати гармонію між трьома союзниками — Англією, Туреччиною і Грецією — смертельно розсвареними в зв'язку з Кипром. ЗДА лагодили конфлікт між Францією і Тунісією, за посередництвом Світового Банку нав'язували порвані зв'язки між Англією і Францією з одного боку та Єгиптом з другого, ще раніше вели морочливі посередницькі розмови у справах Трієсту в конфлікті між Італією і Югославією, Зарщини у спорі між Францією і Західньою Німеччиною, в справі західньо-европейської єдности після провалення Францією пакту про Західню оборонну спільноту — і в безлічі інших подібних справ. Не раз уже вказувано на найбільшу трудність Америки у виконуванні ролі лідера вільного світу: індивідуалізм союзників, який є не тільки привілеєм суверенних країн, але подекуди і їх нещастям, якщо він проявляється так, що породжує забагато розбіжностей.

Ось у саме такій надзвичайно трудній і складній ситуації опинився новий державний секретар ЗДА, Крістіян Гертер, на теперішній Паризькій конференції 4-ох західніх міністрів закордонних справ. Річ іде про спільний фронт на проголошеній на 11 травня ц. р. Женевській конференції з участю Андрея Громика ,при чому Захід має на тій конференції протипоставити власний конструктивний плян совєтському плянові про перетворення західнього Берліну у „вільне місто" і про мировий договір з „двома Німеччинами". І ось виявилось, що коли всі чотири західні держави, ЗДА, Англія, Франція і Західня Німеччина , однозгідні щодо принципу — не відступати з західнього Берліну і не робити нічого, що могло б облегшити совєтську експансію на захід, то всі вони мають інші, індивідуальні, погляди на те, що при цьому треба робити, а чого не треба. У цих поглядах на тактику супроти Совєтів у проблемі Німеччини і взагалі безпеки континентальної Европи найбільше поділені Англія і Західня Німеччина. Ніби повіривши на підставі своїх розмов із Хрущовим, що СССР хоче дійсної злагоди ,а не тільки пропаґандивного видовища, англійський прем'єр Мекміллен настоює на прийнятті „гнучкої" тактики, яка не виключала б поступок большевикам, якщо й вони своїми поступками уможливили б корисний для справи миру компроміс. Як конструктивний плян розв'язки німецької проблеми в рямах такої „гнучкої" тактики, Мекміллен пропонує створити в континентальній Европі зону контрольованого зброєння, де можна було б обмежити чисельний стан збройних сил і їхні роди зброї. Водночас англійський уряд поручає не настоювати на вільних виборах, як на передумові і першому ступені об'єднання Німеччини, а розпочати приготування до того об'єднання через створення німецьких західньо-східніх спільних технічних комісій і т. п. контактів, які мали б витворити відповідну атмосферу, що в ній у майбутньому можна було б говорити про вільні вибори .

Західня Німеччина, керована старим канцлером Аденауером, рішуче противиться будь-якій військовій контролі в Середній Европі чи обмеженню зброєнь, які пошкодили б нинішньому процесові творення західньо-німецької армії. Аденауер відкинув пропозицію про творення західньо-східніх німецьких комісій за критерієм країв у Німецькій Федеративній Республіці і в т. зв. Демократичній Республіці, себто у відношенні 10:6, бо ,поперше, це відношення не відповідає чисельному відношенню населення в обох частинах поділеної Німеччини, а подруге, при репрезентації країв увійшли б до тих спільних комісій також західньо-німецькі соціялісти, які можуть голосувати разом з комуністами — проти режиму Аденауера і його політики. Франція підтримує Західню Німеччину, бо боїться військової „порожнечі" в Середній Европі ,яка насправді, скорше чи пізніше, була б запрошенням Совєтів до походу в сторону Атлантику. Маючи до вибору совєтську мілітарну загрозу чи західньо-німецьку армію в рамах НАТО, Франція воліє озброєну Німеччину, що витримала б перший удар совєтської агресії. Становище Америки в цих справах не дуже — твердять коментатори — ясне, чи радше — воно не з'ясоване публічно. В усякому разі, З'єдинені Держави, підтримуючи Англію в твердженні, що треба мати „реалістичний" підхід до фактичного стану в Европі і що треба переговорювати з Совєтами хоч би для того, щоб не давати їм аргументу для дальшого крику про „західніх паліїв війни", і для того, щоб ще раз перевірити інтенції Совєтів, — прислухаються радше аргументам командата збройних сил НАТО генерала Лоріса Норстеда, рішучого опонента англійських проєктів, аніж аргументам прем'єра і міністра закордонних справ консервативного уряду Англії, які споглядають на вибори і рахуються з демагогією „своїх" соціялістів і різношерстних пацифістів.

У цій ситуації мало місця залишається для лідерства, куди більше для посередництва. Це дуже невдячна і дуже морочлива роля. Державний секретар Гертер, прилетівши у вівторок до Парижу, висловлювався дуже оптимістично. Звернувши увагу на спільний інтерес західніх союзників і цілого вільного світу ,щоб Захід був однозгідний не тільки у принципах, але й в тактиці, він пригадав цим уже радість Москви з приводу розбіжностей між західніми країнами. Як висловився паризький кореспондент „Ню Йорк Таймсу" напередодні Паризької конференції, теперішні відносини між західніми союзниками подобають радше на запрошування Москви забити між ними дальший клин, аніж на розумну відповідь московському викликові. Однак, як згадувано вже на вступі цих міркувань, у західньому світі вже не раз бували палкі внутрішні спори, які вимагали американського посередництва, і вони завжди кінчались замиренням та відновленням одностайного фронту, в потребі якого не має найменших сумнівів ані один з державних мужів Заходу.

Юрій Таркович

МІЛЬЯРДИ НА ЗАГЛУШУВАННЯ ПРАВДИ

Член управління американських об'єднаних профспілок і рівночасний член делеґації ЗДА в Об'єднаних Націях Джордж Гаррисон недавно подав Політичному Комітетові ОН дуже цікаві й вичерпні дані про совєтську мережу радіостацій, завданням яких є виключно заглушувати західні радіовисильні, що надають програму різними мовами народів СССР. З цього звіту виходить, що з року на рік кількість совєтських заглушувальних стацій збільшується, а їхня потужність посилюється. Наприклад, у 1948 році Совєти мали лише 12 таких стацій, в 1950 році вже близько тисячі, а минулого року діяло їх понад 2,500.

Така величезна кількість заглушувальних стацій коштує величезні суми грошей. За підрахунками спеціялістів, як згадує Джордж Гаррісон, побудова самої сітки цих стацій коштує не менше як 250,000,000 долярів. При врахуванні фактичної купівельної сили рубля (один доляр = 20 рублів) це становить майже п'ять мільярдів рублів! Крім того утримування такої мережі заглушувальних стацій коштує, за підрахунком спеціялістів, не менше як 100 мільйонів долярів річно. За ці гроші можна було б нагодувати не одного голодного в СССР, яких там так багато. Всі західні радіовисильні, які передають свої програми для СССР, коштують значно менше, як Москва видає на саме їх заглушування. До цього треба додати, що з Москви і інших міст СССР ідуть також день і ніч пересилання для країн вільного світу, але ці совєтські радіопересилання жадна країна вільного світу не заглушує.

Совєтські можновладці настільки бояться вільного слова, що систематично заглушують навіть радіопересилання Секретаріяту Об'єднаних Націй, які кожного дня на протязі всього лише 25 хвилин передаються із Женеви. В передачах ОН немає ніякого антисовєтського наставлення, а є лише короткі звіти чи уривки доповідей різних делеґатів, в тому числі й совєтських.

Цікавий випадок трапився з нагоди надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї ОН в серпні минулого року під час кризи на Середньому Сході. Дискусії, що відбувались на цій сесії, передавались слово в слово 5-ма офіційними мовами ОН, тобто англійською, французькою, еспанською, російською і китайською. Їх можна було всюди у світі слухати в ориґіналі або перекладі, за вийнятком виступів делеґатів СССР і його сателітів, які совєтські стації заглушували, передаючи через власні радіовисильні, щоб у виступах власних делеґатів не пропустити якоїсь „єресі".

Всякі рішення Об'єднаних Націй щодо заглушування радіовисилань Москва ігнорує. Генеральна асемблея ОН ще 17 грудня 1950 р. прийняла була резолюцію, в якій говорилось, що „заглушування будь-яких радіовисилань є порушенням загальноприйнятих принципів свободи інформації". В цій резолюції було підкреслене, що „заглушування відбирає громадянству можливість мати всесторонню інформацію щодо поглядів і ідей, незалежних від кордонів". Москва використовує трибуну ОН і навіть покликається іноді на ОН, але тільки в інтересах своєї пропаґанди, щоб впроваджувати в блуд підсовєтське громадянство.

Можна погоджуватися або не погоджуватися із програмами західних радіовисилень для народів СССР. Але фактом лишається, що Москва панічно боїться всього, що приносять до неї радіохвилі із Заходу, бо панічно боїться кожного зерна правди.

З наших буднів

ПРОЩАННЯ З ХАТОЮ

Написали з дому: „Зараз по Великодніх святах будемо валити нашу хату і ставити нову, бо стара вже падає на голову".

А я не сходжу з гудадива, як це вона ще досі не впала? . . Як далеко в минуле сягає моя пам'ять, вона, бідолашка, завжди кудись хилилась, з котрогось боку обсувалася, на огах розсипалася в тлінь. Глиняна ліп'янка на дубових закопах, вкрита солом'яною стріхою, стояла при дорозі, мов старий, порохнявий гриб. Її архітектура нагадувала трохи хатину, в якій народився Тарас Шевченко, а трохи колибу, в якій прийшов на світ Абрагам Линколн.

Збудували її мої гесні предки якраз тоді, коли милостивий цісар „дарував" людям панщину . . . Чи снилося їй, що вона ще діждеться колективізації та семирічного пляну тов. Хрущова? Хай мені Бог простить, але в літературі я ж її усмертив ще в 1933-ім році! Саме тоді я надрукував у „Нашому Прапорі" у Львові одну з перших новельок „Стара хата", в якій похоронив свою хатину по всім законам красного письменства (цього вимагала „ліценція прозаїка"). Покійний ред. Осип Боднарович та інші критики хвалили мене за цю ріг, признавали, що з мене непоганий погребник.

Уявіть собі — яка іронія долі: 36 років після своєї скоропостижної смерти в українській літературі — „стара хата" ще далі стоїть при дорозі в селі В., Бібрецького повіту, і ніби глумиться, кепкує собі з мене та всіх інших Ярем у поезії і в прозі. Прокогувались над нею бурі й громи двох межових сторіг, розривалися бомби і ґранати, лютували окупації й пацифікації, валилися могутні держави та інші „моцарства", а вона — стояла, тільки все нижге й нижге западалася в землю, ніби там шукала захисту від шаліючих над тихою, галицькою стороною, світових катастроф.

Незадовго перед тим, як Совєти „запустили„ свого „спутніка", прислали мені з дому в листі її фотографію: стояла вона справді як та хата на курячій ніжці з казки, з маленькими віконами побіленою призьбою, а в стріху її навтикали зілля і клегатиння — знак, що знімку робили на св. Івана.

„Не думай собі, що в нас такі гаразди, як колись були! — писли в листі. — В нас тепер ідуть великі зміни: скоро будемо мати в селі електрику, а ця болотниста дорога, що веда з фільварку попри нашу хату до школи, буде асфальтована".

Ну, так: в повітрі „спутніки" і сателіти, на землі електрифікація й асфальтовані дороги, а при дорозі — глиняні ліп'янки з панщизняних гасів . . . Як шановні товариші збиралися електрифікувати нашу стару хату — цього я собі докладно не уявляю, втім — всі знаки на небі й на землі показують, що з тих досягнень соціялізму вона вже не скористає... Розсиплеться, слава Богу, і без електрики.

Та хібаще задзвонять їй на прощання великодній дзвін із старої дзвіниці, та хіба ще заспівають дівгата гагілку про ті давні, радісні гаси, коли була . . . „гагілка мила, бо ся панщина скінгила".

Прощай стара хато, і прости мені, що оце вже вдруге справляю тобі похорони в укрлітературі. І прости мені ще один гріх — що не сповнив я даної колись обітниці і не вернувся з далекої сторони, щоб поклонитися востаннє твоїм низьким порогам.

Ікер.

Іван Верб'яний

ПРАВДА ПРО УКРАЇНУ В БРИТАНІЦІ

„Енциклопедія Британіка" або коротко Британіка — це найбільша, найкраще опрацьована й найбільше авторитетна енциклопедія світу. Має вона понад 5500 співробітників — найбільше учених і спеціялістів із усіх країн світу. Не диво, що на статті у ній покликуються у найповажніших публікаціях, бо кожна стаття Британіки подає останнє слово науки в даній ділянці.

Українки в Британіці до першої світової війни так якби не було. Гасло „Україна" мало в ній . . . п'ять рядків. Таке було і в французькій найбільш авторитетній енциклопедії Ляруса. Не диво, що дипломати ,які з'їхались в 1919 році на мирову конференцію до Парижу, не мали звідки дістати інформацій про Україну й українське питання. Їх інформаторами були наші „приятелі" й специ, що своє знання українських справ брали із тенденційних, часто ворожих до України джерел.

Щойно у виданні Британіки з 1929 року появляються більші статті про географію, історію, мову й літературу України. Вони ще мало задовільні, бо їх опрацьовують чужинці (між ними історію України написав москаль — професор лондонського університету). Але все ж Україна перестає бути „терра інкоґніта".

Рік 1959-ий приносить у найновішім виданні Британіки (яке завдяки спеціяльній техніці рік-річно появляється у новім, доповненім, в деяких статтях у зовсім переробленім виді) зовсім наново написані статті про Україну, що обіймають географію, історію, мову й літературу України.

Історія починається Київською Руссю і доходить до екзильного уряду през. Витвицького. Автор статті вважає, що історія Київської Руси — це спільна історія москалів і українців.

Київський період поданий дуже коротко з відсилачем: див. Росія. Докладніше поданий галицько-волинський період. Ширше представлена козаччина й гетьманщина. Обширніше представлені часи під царатом, галицький П'ємонт, Україна в часі першої світової війни й по ній, Україна в СССР, за другої світової війни з доведенням подій і змін до 1955 року.

Якщо відкинути деякі неточності, назви місцевостей у польській чи московській транслітерації, то назагал образ, що його дістає читач, є вірний — не дуже далекий від того, що хотілося б нам подати про Україну чужинецькій громаді.

Відомості про Українську Церкву короткі ,але вірні. Дивно, як зовсім щось нове, звучить для українського вуха назва „українці римо-католики унійтського обряду". Автор цієї статті, згадуючи про Берестейський синод, називає українців-унійтів „римо-католицькими унійтами".

Досить широко й вірно представлені наші підпільні організації.

На основі поданого про українську історію кінця XIX ст. до найновішого часу, читач може виробити собі досить вірний образ історії українського народу.

Але чомусь навіть одним реченням не згадано про польську політику на українських землях, що припали Польщі по першій світовій війні. Не можна довідатися нічого із цієї статті про відносини на Буковині й Закарпатті.

Недотягнення й недомагання є — це правда, але як порівняти із тим, що писалось в Британіці й інших американських енциклопедіях про нашу історію й мову досі — то видання Британіки з 1959 року є незвичайно великим кроком вперед.

Джерела ,що на них покликаються автори статтей про історію й мову — це книжки переважно в англійській і французькій мовах українських учених і публіцистів. Подані всі книжки, що появилися у виданні і за допомогою УНСоюзу.

Стаття про українську літературу дуже коротка, — малощо більша за одну шпальту. Починається вона від літопису Нестора. Є в ній згадка про плюндрування Києва Андрієм Суздальським (чогось згадується в статті про українську історію).

Така короткість статті позбавила автора можливости дати задовільний образ української літератури, і тому вона вийшла чи не найбільш сухою й скупою із усіх статтей про Україну.

Джерела до літератури подані майже всі українські. Не маємо ані одної більшої історії нашої літератури, в якійсь західньо-европейській мові — крім короткої К. А. Меннінга.

Зібравши все це разом, треба радіти ,що поволі правда про Україну починає бути доступною всім тим, що хочуть про цю правду довідатися. Одинокий спосіб, щоб дісталась вона до загалу вільного світу — це видавання поважних праць ,спертих на наукових джерелах, опрацьованих солідними науковими силами в найбільше поширеній світовій мові, що нею є тепер англійська. Найважливішими для нас є праці з історії України.

Роман Мац

ВЕЛИКДЕНЬ НА ПИСКОРАХ У 1946 РОЦІ

(1)

Я поспішав до рідного села, щоб скорше побачити ту церкву, де вперше прийняв Боже Тіло, куди щороку ходив з батьками святити паску, де попід церковними липами ловив з товаришами кажанів та хрущів.

Перейшовши річку Бог, вступив у Варцабський ліс. Одначе, я не довго втішався в ньому пахощами квітучих фіялок і молодої зеленої папороті. Моє бажання поглянути на церкву, що все вище й вище підносилась догори, потягнуло мене назад, на поле. Признаюсь, що там я порушив строгий партизанський принцип маршу, але тоді я нічого не боявся, навіть зустрінути смерть на своїй землі.

Вже під самим селом я поминув останню грушку на Бохновій дорозі, від якої до церкви залишалось метрів із сто. В моїй пам'яті постала сцена, зв'язана з тією грушкою. „Ага, ці круки!" — пригадав я собі. Під тією грушкою цілий тиждень лежало двох вбитих із Мачужанського куща. Коли большевики були в Молодичу, я часто підходив до села на розвідку, і кожного разу бачив, як під грушкою кружляли круки. Цих круків я довго пам'ятав, бо казали ,що один з убитих був мій брат. Я підходив під цю грушку, але кожного разу мене із села обстрілювали з „папашок", бо в Бохновій стодолі сиділи большевики і лише чекали на таких гостей, як я.

Отак ідучи й думаючи, я опинився в селі. Стежка попровадила мене через Федьків перелаз до гірки, де я опинився, дивлячись на людей коло церкви. Їх було дуже багато, і вони не могли поміститись на церковному подвір'ї. Паски стояли навіть поза дротом, а люди в білих сорочках все прибували й прибували. Виглядало, що цій процесії з пасками не буде кінця.

Я себе вже не питав, чому несуть святити паску в неділю ,а не в суботу, бо знав, що попереднього дня на Мачугах був бій. Про цей бій я точно ще не знав. Казали, що наші здобули в ньому три тягарових авта, багато амуніції і зброї. На душі у мене було весело і радісно. Я споглядав на природу — на квітучі сади, на молоду траву ,що немов оксамит застелювала землю, на жовтий пісок, позолочений сонячним промінням.

А люди тим часом ішли, і всі вони були мені знайомі. Задоріжнього Василь ішов з своїми дітьми і з паскою на плечі, Дубиків Петро у жовтому кафтані вже не виглядав таким бадьорим як колись, бо його сина, Михайла, забили на Греблі і від того часу казав він „світ мені не милий". За ним кульгавив Сліпого Томко, також не такий гордий та бадьорий, як колись. Кілька років тому він виграв у суді процес за межу і тим дуже чванився, „але тераз — казав він — маю зимлю пу братові, кутрого замурдували пуляки, пу сиєтрі ,жи на Сибіру, і всьо вуту то ніц мине ни тішит, — два метрів землі може бити мині досить".

Люди вітали мене традиційним „Христос воскрес". В розмову я ні з ким не заходив, бо інакше не міг би побачити всіх односельчан. Я стояв спокійно і почував себе як якийсь достойник, що відбирає дефіляду.

Ось із-за горбка показався Галилуй з Шрамом і з ним, надиво, Іваська з заломаним носом. Обидва вічно билися за студню, але, відколи спалили село, заприятелювали. „Ах і Саламон іде!" — скрикнув я радісно. Він інакше називався, цей чоловік, — але його прозвали Саламоном, бо він усе доказував, що мудріший за всіх. Бідака був. Не знав, на який ґрунт стати. Перед війною ходив усім на злість до домівки „Стшельцуф", хоч його діти виступали у виставах в читальні. За німців усе вибігав на вулицю і кричав до прохожих вояків „гай Гітля", бож був колись на Прусах і тим хотів доказати сусідам свою вищість. Одначе, цим Саламон не здобув собі поваги, бо всі, включно з дітьми, почали за ним навулиці кричати „Гітля, Гітля!" Тепер все це забулось. Тепер він ішов до церкви, як рівний з рівними.

Краєм дороги ішов окремо від усіх Варцабишин Штефаник. Це був дуже бідний чоловік, що ніколи не мав ані коня, ані плуга. Коли треба було йому зорати поле або привезти сіно з луки, то він за це все мусів тяжко відпрацьовувати в сусідів. Коли хтось їз багатіших людей наймав його за женця, то ніколи з ними разом не їв. Він завжди був покірний і свої жалі тримав для себе. Якось на переднівку хтось із милосердя приніс йому хліба. Здавалось, Штефаник мав би прийняти той дарунок з подякою ,але він лише іронічно спитав: „А ци пукраяний той хліб?" І коли милосердний чоловік здивовано відповів, що не покраяний, Штефаник, махнувши рукою буркнув: „Ну, ту ідіть сибі з ним далі".

Одначе, був час ,коли про Штефаника загомоніло ціле село. А було це тоді, коли прийшли німці і захотіли поговорити з солтисом. Солтис німецької мови не знав, отож вислав у село посланця, щоб знайшов когось, що був „на Прусах". Не знайшлося нікого іншого як Штефаник. Від того часу він став правою рукою солтиса. А ще більшої популярности він здобув собі тоді, як палили село. Навіть у моїй сотні про нього говорили, бо він направду робив тоді геройські подвиги. Він звідкилясь витягнув скоростріла і сам оборонив від поляків Пиржили і Вільку. Проти нього була ціла сотня, але він відбив її наступ. А після того прибіг до свого села, врятував від вогню церкву, клебанію, читальню, а що найважніше витягнув з охопленої полум'ям хати двоє дітей. Все населення сиділо тоді в лісі. Штефаник був перший в селі і розповідав односельчанам, як згинули їхні господарства. Вістка про нього рознеслась по всій околиці, і до нього приходили люди з Сухої Рабіни, Ручкальки, Крим'янки. Його довго випитував навіть командир Шум, що саме тоді прибув у Синявські ліси. Штефаник не жалував нікому слів. Спершись на скоростріл, він переповідав свої пригоди кожному слухачеві. Мабуть ніколи в своєму житті не наговорився він так, як тоді.

(Далі буде)

Читайте щоденник „Свободу"

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

А. Юриняк

ВЕЛИКДЕНЬ

Сонце в голубому неба океані
Сипле-сіє ласку — промені весни
І душа співає радісні пеани,
Шле хвалу Творцеві з серця глибини.

В леготі повітря спів лунає дзвонів,
Люд увесь звіщає в цей Великий день
Про тріюмф над смертю, про життя онову,
Про велику жертву Бога для людей.

„Устань, людино — Я воскрес!
Я жертву крови, біль наруги, —
Усе прийняв, зійшов з небес,
Щоб дух твій видужав з недуги".

Устань, дерзай народе мій!
З ім'ям Христа простуй до волі,
В борні за правду бруд свій змий —
І сонцесяйна встане воля!

Лише віру май! Лиш дух плекай,
Що мав Христос — людей Спаситель,
В людській подобі взір нам дав —
Що дух здола і смерть скорити!

1959 р.

ПРО МИР З БОГОМ, ЗІ САМИМИ СОБОЮ І З БЛИЖНІМИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дина, що є примирена з Богом і зі собою, буде також ширити спокій кругом себе, зберігаючи мир в родині, громаді та суспільстві. Таких людей сам Христос Господь благословить та обіцяє їм нагороду, кажучи: „Блаженні миротворці, вони бо синами Божими назвуться". (Мат. 5: 9). Блаженні ті батьки і матері ,що в згоді й любові живуть, шануючи себе взаємно та даючи гарний приклад мирного життя своїм дітям. Блаженні ті діти, що змагаються зберегти мир між своїми братами і сестрами в родиннім кружку. Блаженні ті сини і дочки, що своєю чесною поведінкою і прикладним християнським життям приносять радість своїм батькам.

Це Христове благословення для миротворців годиться пристосувати до наших церковних і громадських діячів. Блаженні ті члени церковних комітетів і товариств, які щиро працюють для Божої слави і народної справи, та й ніколи не спричиняють замішання, ворожнечі і безладу в церковних громадах й організаціях. Тільки в єдності і згоді сила народу. Блаженні ті люди, що помагають своїм Священикам у складному душпастирстві та парафіяльній адміністрації, зберігаючи пошану до своїх Душпастирів. Блаженні ті народні провідники, що стараються будувати народне і громадське життя на Христових засадах. Нехай будуть Богом благословенні ті члени наших церковних і народних організацій, що, будучи здисциплінованими та свідомими християнами, совісно співпрацюють зі своїм законним проводом для кращої майбутности нашого народу. Без найменшого сумніву такі люди заслуговують бути дітьми Божими, бо вони зберігають цей мир з Богом, через дотримування заповідей: Божих і церковних, мир зі собою самими через упорядкування свого життя на основі християнсько-католицької релігії та поширюють цей мир поміж ближніми, особливо в родині, громаді й суспільності.

Нехай Христовий заповіт мира буде воскресенням наших душ з гробу гріха до щастя-спокою! Коли Воскреслий Христос примирив нас з Богом, то не переходім знову до ворожого табору сатани. Коли Син Божий отворив нам вступ до неба, то не замикаймо собі його своїми гріхами. Коли милосерний Ісус установив для нас святі Тайни, то не позбавляймо себе джерела Божих ласк, які є конечно потрібні до нашого спасення.

В празник Воскресення Христового молитиму Воскреслого Христа Господа, щоб українці католики високо цінили Христовий заповіт мира — спокою, зберігаючи його з Богом, самі зі собою і з ближніми. „Блаженні миротворці, вони бо синами Божими назвуться". Цієї великої Христової нагороди за збереження мира бажаю всім в день Господнього Воскресення.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

† **Амвросій**, Єпископ

Треба буде 160,000 працівників при переписі населення в 1960 році

Вашингтон. — Директор Статистичного бюра д-р Роберт В. Бирджес заявив, що вже тепер плянує працю під час перепису населення, який відбудеться в квітні 1960 року. До цієї праці треба буде найняти коло 160,000 працівників на протяг трьох тижнів за винагородою від 200 до 300 долярів за весь час праці. Побажано, щоб ці працівники були інтелігентними людьми, бо саме вміння писати не вистачає. В 1950 році до дому директора статистичного бюра прийшов був такий переписувач населення, який не знав, чим займається статистик і як пишеться це слова. Гадають, що в 1960 році під час конскрипції населення ЗДА виноситиме коло 180 мільйонів, бо 8-го квітня рахункова машина у Вашингтоні вибила, що ЗДА мають 176,460,761 особу. Рахувати будуть не тільки людей, але і холодильники, апарати до охолоджування повітря в кімнатах, машини до прання, телевізори і т. п., а також те, скільки окремі особи заробляють річно.

Д. Ю. Сокульський

НА ДОРОЗІ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ ДНІВ

Скорим темпом зближаються Шевченківські Ювілейні роки 1960, 1961 і 1964, що їх збирається врочисто відсвяткувати „вольними устами" українська спільнота у вільному світі.

Вже видно деяку підготову до цих пам'ятних роковин, особливо в Канаді, де КУК заплянував будову пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу та установив фундацію, як і в ЗДА, де ведуться заходи для побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні.

В пресі появилося декілька статтей на тему доцільного відзначення згаданих ювілеїв.

На особливу згадку заслуговує окреме видання УВАН в Канаді пера проф. Я. Рудницького п. н. „Найближчі завдання шевченкознавства", в якому автор з властивим йому розмахом пропонує ряд видань з ділянки шевченкознавства.

Треба признати, що було б корисним видати деякі з пропонованих проф. Рудницьким праць у найближчому часі..

Проте, на нашу думку, конче потрібно більшої координації в наших зусиллях у вільному світі в підготові ювілейних святкувань, а тим самим і видань.

Коротко пропонуємо:

1. Координацію в підготові і проведенні Шевченківських ювілеїв.

2. Притримуватися строгої селекції в підготові видань з шевченкознавства. Треба видавати найкращі праці щодо змісту і оформлення. Мусимо раз на завди скінчити з виданням брошурок, а розпочати видавання гарно оправлених книжок, як це загально водиться в Канаді і ЗДА.

3. Уникати повторення тих самих або подібних видань з шевченкознавства в поодиноких країнах поселення. Координаційний Комітет, про який буде мова пізніше, міг би доручати поодиноким осередкам поселення такі чи інші видання, напр. Арґентина видала б Вибрані твори Шевченка еспанською мовою, Бразилія — портуґальською мовою і т. п.

Щоб повище осягнути, конче потрібно покликати до життя Центральний Ювілейний Шевченківський Комітет у вільному світі для підготови і проведення ювілеїв, у складі якого повинні бути представники крайових культурно-освітних і наукових організацій у вільному світі.

Беручи під увагу наші скромні видавничі спроможності на нашу думку, конче потрібно видати такі публікації:

1. Вибрані твори Т. Шевченка з передмовою і поясненням, т. зв. народне видання, доступне ціною для найширших мас. Як відомо, видання „Кобзаря" з передмовою і примітками В. Сімовича давно вичерпане.

Тираж цього масового видання „Кобзаря" Шевченка повинен становити 100,000.

Чистий прибуток з повищого видання можна було б призначити на потреби, зв'язані з ювілеєм.

2. Вибрані твори Т. Шевченка в перекладах з передмовою і поясненнями англійською, німецькою, французькою, еспанською і портуґальською мовами.

3. Монографію про Т. Г. Шевченка українською і чужими мовами.

В цій праці треба підкреслити вплив творчости Шевченка на духовий розвиток українського народу.

4. Підготовити короткий, але змістовний життєпис Шевченка чужими мовами і вислати їх копії до редакцій світових енциклопедій та біографічних словників з проханням виправити неправильні дані про нашого поета.

В цьому нарисі треба підкреслити вплив Шевченка на літературну творчість слов'янських та інших народів світу.

Завданням Крайових Шевченківських Комітетів було б також влаштування пересувної Шевченківської виставки, що вміщувала б вибрані твори поета, публікації про нього та репродукції з його малярських праць.

Ми переконані, що намічену вище роботу зможе скоординувати і доцільно перевести тільки єдиний Центральний Ювілейний Шевченківський Комітет. Він координуватиме роботу Крайових Комітетів та пильнуватиме, щоб не було дуплікації в їх роботі. Згаданий Комітет зможе рекомендувати поодиноким осередкам поселення видання відповідної публікації, що її ще не видано в іншій країні.

Робота, проведена Світовим Шевченківським Комітетом, може додати нам заохоти для організації постійного органу, а саме Української Центральної Культурної Ради у вільному світі.

МАЗЕПА, ДРАМАТИЧНИЙ ТВІР ПО-АНГЛІЙСЬКИ

Д-р Едвин Ларсон, професор англійської літератури в Морей Стейт Каледжі, в Морей, Кентокі, написав в англійській мові талановиту історичну драму про гетьмана України Івана Мазепу. Д-р Ларсон так спрецизовує зміст свого твору:

„Мазепа, драма на три дії і вісім відслон, представляє боротьбу українського народу за самостійність під проводом гетьмана Мазепи, проти тиранії царя Петра, яка кінчиться програною битвою під Полтавою 1709 року. Недостачі та сила української козацької справи виражені в характері особи гетьмана, який старався визволити Україну в розумінні західньої цивілізації та демократичних традицій.

Злучившися зі шведським королем Карлом XII, Мазепа загазардував долею своєї нації та власною долею, і, хоч визвольна боротьба скінчилась військовою прогрою, його особа стала символом українського визволення. Цим політичним та воєнним стремлінням протиставлене драматично особисте життя гетьмана, а його трагічна невдача представлена як слабість, притаманна всім демократичним та цивілізованим відсічам тоталітаризмові.

З Мазепою, як центральною особою драми, представлено інші козацькі патріотичні особи, що прояснюють темряву насильства. Навіть винищення людности і збурення міста Батурина стає в дійсності перемогою добра над злом, перемогою, яку оцінить історія як живу дійсність. Хоч битву програно, ідея живе далі і стає святинею української душі".

Оркестрову (увертюра, антракти і т. д.) і вокальну музику скомпонував і приготовив проф. Роман Придаткевич. Він працює рівночасно над кількома творами з тематикою Мазепи. Придаткевичева „Чайка" (подільський варіянт Мазепиної пісні) для сопрана, скрипки та фортепіяна була часто виконуваною українським тріом в американських університетах та клюбах і також в Тавн Голі 1931 року з Марією Гребенецькою, а пізніше з Йосипою Яремівною (тепер пані Чиж).

Ми раді, що написано в англійській мові новий драматичний твір на сюжет Великого Гетьмана, і щиро бажаємо д-рові Є. Ларсонові успіхів та признання з нагоди цієї нам дуже бажаної появи.

ЦАР СЛАВИ — ХРИСТОС ПЕРЕМОЖЕ ТЕМРЯВУ САТАНАЇЛОГО ЦАРСТВА

ІЗ ВЕЛИКОДНЬОГО ПОСЛАННЯ СВЯЩЕННОГО СОБОРУ ЄПИСКОПІВ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЕКЗИЛІ ПЕРЕБУВАЮЧОЇ

Всемилуюча любов Божа благословить нам ще й цього року в спокої святкувати Світлосяйву й Красну Пасху Господню.

Почуття невимовної радости обіймає душу кожного з нас і побожно хвилює її, бо ж сьогодні увесь Православний Християнський світ об'єднується в радісній надії на безсмертя, і це з тої всесвітньовідомої чудесної події, що „Христос воскрес із мертвих, первістком між мертвими стався" (1 Коринф. 15,20).

Сьогодні світ переживає небезпечну, смертельну кризу. Ворог нашого спасіння більше, як коли-будь у минулому, розпаношується по всіх усюдах. На протязі майже півстоліття часу, вдягнувшись у криваво-червоні шати, він насмілюється запекло боротись із Розп'ятим і Воскреслим з гробу Спасителем нашим і Господом. Виповівши війну Його Святій Церкві і всій християнській культурі, по-зміїному хитрий ворог старається підмінити Божу Правду на свою кривду і оману, лицемірно проповідуючи, що скрізь по світі, де не вдалося ще йому запанувати, там, нібито, пекло, а лише в нього правдивий рай, щастя і благодать.

Улюблені! Не піддайтеся омані! Розпізнайте образ апокаліптичного лютого звіра! Поборюйте його своєю вірою, своєю християнською мужністю, своєю непохитною надією на те, що Цар Слави — Христос переможе темряву сатанаїлового царства. Будьте уважні та поборюйте цього інтернаціонального обманця, противника волі-свободи, чести, правди і життя своєю національно - християнською любов'ю до нашої Великої Християнки — Покутниці — Матері України та її Церкви! Озброюйтеся в істини Святого Православія, яке є невичерпною криницею благодатних Дарів Святого Духа. — Вслуховуйтесь у науку Великого Вчителя Божої Церкви, Святителя Іоана Золотоустого, що сьогодні промовляє: — „Це свято, є запорукою спокою, джерелом примирення, знищення ворогів, зруйнування смерти та погибелі диявола. Сьогодні люди з'єднуються з ангелами і, обложені тілом, разом з безтілесними силами приносять пісні Богові".

Отже, схвильовані такими духовними розважаннями, ми сердечно вітаємо всіх Вас із Святом над Святами, із Світлим Христовим Воскресінням!

Найперше звертаємось до Вас, співпрацівники наші на Ниві Христовій, з цим словом Великодного привіту, й кличемо: Христос Воскрес!

До Тебе, наш Народе знедолений, по всіх-усюдах розкиданий, по світі розпорошений, рідний наш Народе Український: Христос Воскрес!

А зокрема до Тебе, надіє нашого Народу, Молоде Православна! До Твоєї душі нехай долетить наше Архипастирське - сердечне: Христос Воскрес!

Закликаємо нашу Молодь, потіху нашу, пильно зберігати добрі звичаї батьків своїх. Закликаємо бути вірною і стійкою, сміливо дивитись у прищурені очі ворога лукавого й гідно перед світом та відверто ісповідувати свою віру у Воскреслого Бога — Христа і Спасителя нашого, дорожити Святим Православієм, об'єднуватись під Покровою Божої Церкви. Закликаємо всіх оберігати себе від зневіри та релігійної байдужности! Бажаємо Вам назавжди зберегти скарб дорогоцінний — ті християнські почуття, як; заохочують в цей День Великий Пасхи Христової з радістю і від глибини душі сказати один одному святочний привіт: — Христос Воскрес — Воістину Воскрес!

Осяяні Пасхальним Торжеством, домолімось, Возлюблені, до Воскреслого Спасителя світу; „за спокій усього світу, за добрий стан Святих Божих Церков, за Матір нашу, знедолену, але Боголюбиву Україну і многостражданих дітей її, на Батьківщині і в розсіянні сущих"!

Архиєпископ †ПАЛЛАДІЙ
Архиєпископ †ІГОР

Маршал Монтґомері конферує з Хрущовим

Москва. — Колишній шеф штабу англійських збройних сил, заступник генерала Айзенгавера в спільному штабі альянтів у війні проти Гітлерівської Німеччини та перший заступник команданта збройних сил Північно - атлянтійського бльоку (НАТО), маршал Вайкавнт Монтґомері прилетів у минулий вівторок до Москви спеціяльно з тою ціллю, щоб перевести розмову з Нікітою Хрущовим. Він сам звернувся був з цією просьбою до Хрущова, на що Хрущов поквапно погодився і запросив його до Москви. В минулу середу вони розмовляли дві години, а після того Монтґомері просив Хрущова продовжувати їх розмову ще в четвер. Монтґомері поїхав до Москви ніби, як „приватний громадянин", але ця його подорож стрінулась з гострою критикою в західн. пресі, як зайве і непрошене втручання у працю західніх офіційних дипломатів. Англійська преса особливо заклопотана з уваги на телевізійне інтерв'ю, що його мав Монтґомері напередодні свого виїзду до Москви. Він критикував Америку та її політичний провід і твердив, що Англія повинна перейняти лідерство вільного світу. Деякі газети коментують, що сталась велика шкода, що Монтґомері не застосував до себе самого своєї поради, що військовики не повинні вмішуватись до політики.

З ВЕЛИКОДНІМИ СВЯТКАМИ

Українки, козак і писанки

Фото — П. Олексієнко, Денвер.

ПИСАНКА НА ЦІЛІ ЗУАДК

Замість святочних побажань з нагоди Великодніх Свят, зложили на Писанку на цілі ЗУАДК-у працівники Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи":

Ім'я	Сума
Д. Галичин	$ 10.00
Р. Слободян	10.00
Я. Падох	10.00
А. Драган	10.00
І. Кедрин	10.00
В. Душник	10.00
Я. Кулинич	7.00
Д-р Л. Луців	5.00
С. Шумейко	5.00
С. Федів	5.00
Д. Слободян	5.00
П. Постолюк	5.00
В. Назаревич	5.00
В. Карий	5.00
У. Дячук	5.00
Б. Кравців	3.00
В. Давиденко	3.00
Д. Кравець	3.00
Л. Лапичак	3.00
К. Стецюк	3.00
В. Сохан	3.00
С. Курляк	3.00
Р. Антонович	3.00
Т. Гіль	3.00
А. Демченко	3.00
Я. Петрух	3.00
А. Домарацький	3.00
Д. Притуляк	3.00
О. Стецура	2.00
Я. Левицька	2.00
М. Залуська	2.00
Н. Филик	2.00
М. Мілянович	2.00
С. Гладкий	2.00
Т. Лютвинюк	2.00
В. Кушнір	2.00
Р. Ференцевич	2.00
І. Коць	2.00
А. Лапичак	2.00
Д-р О. Волощук	2.00
Д-р І. Козак	2.00
Д-р М. Кобринська	2.00
М. Сташинська	2.00
М. Задорецький	2.00
М. Лисогір	2.00
І. Вербяний	1.00
К. Магура	1.00
С. Соколишин	1.00
Н. Головід	1.00
В. Соболта	1.00
С. Раси	1.00
М. Думанська	1.00
О. Домбровська	1.00
О. Кейс	1.00
Д. Кусий	0.50
Разом	**$ 189.50**

Колись у Києві не вільно було курити

Київський губернатор 1855 року суворо заборонив жителям міста курити на вулиці. „З деякого часу — писав він, — повелося — і нині, на жаль, триває, що люди, які йдуть і їдуть по місту, вдень і ввечері курять сигари й цигарки... Легко може статися, що через найменшу необережність курця виникне нещастя".

На той час більшість споруд будувалися з дерева. Наприклад, на Хрещатику стояло лише два кам'яних будинки і кілька мурованих крамниць. Протипожежні засоби були надзвичайно мізерні. Навіть колодязів налічувалось обмаль — менше як треба.

Пожежі в Києві траплялися часто і досягали іноді страхітливих розмірів. В 1824 році на Печерську згоріли всі дерев'яні крамниці. 1810 р. вогонь знищив будови і машини Межигірської фабрики.

Часто горів і Поділ — найбільш заселена тоді частина Києва. 1808 року тут згоріло близько 300 різних споруд. Ще через три роки величезна пожежа знищила майже весь Поділ. Посушливе літо сприяло швидкому поширенню вогню. Як згадують очевидці за сто кілометрів від міста удень видно було дим, а вночі заграву.

Виникла підозра, що це хтось навмисне підпалює будинки. Однак, після старанних розшуків так і не вдалося знайти паліїв. Тоді адміністрація Києва видала наказ про те, щоб кожний домовласник мав на даху будинку діжки з водою, а згодом губернатор суворо заборонив на вулицях крити...

ЖІНОЧА СТОРІНКА

ВІД РЕДАКЦІЇ

ХРИСТОС ВОСКРЕС! Стародавнім, християнським привітом вітаємо читачок цієї принагідної Жіночої Сторінки. ХРИСТОС ВОСКРЕС! — кличемо до всієї української громади, розсіяної по вільному світі, до всіх наших земляків по той бік залізної заслони.

Напевно здивуєтесь оцій появі. Навіщо у „Свободі" жіночої сторінки? — спитаються одні. — Адже ж і так доволі часто появляються тут статті на „жіночі теми"! Є ж жіночі журнали — скажуть інші. Немає окремих „жіночих тем" — скажуть треті.

Все це має в собі багато правди. Та все ж читачки бажають собі жіночої сторінки. Не зважаючи на жіночі журнали і статті на „жіночі теми", що в нас появляються. Мовляв, одне і друге сторінки не заступить. Бо жіноча сторінка у щоденнику — це щось особливе. Це увага й місце для зацікавлень і інтересів наших читачок, що їх кожен часопис хоче проявити і що робила „Свобода" вже в минулому.

Тому видаємо цю сторінку. Вона приносить гутірки на біжучі теми, вісті з жіночих організацій, фейлетон, практичну частину. Все те, що входить у круг зацікавлення жінки, що може дати їй інформацію, розвагу та пораду.

І сторінка наша осягне це. Вона дійде до всіх-усюд, де живе українська людина. Її прочитає студентка, заклопотана мати і втомлена бабуся; її привітають запрацьована фармерка і столична пані. Всюди, де доходить „Свобода", знайде вона відгук.

А на нього чекає Редакція. Пишіть, дорогі читачки! Пишіть дописи, листи, побажання — все це радо прочитаємо. Радо приймемо і вислухаємо критичну думку.

А тепер бажаємо Вам радісно й спокійно провести свята!

ХАЙ НАШІ ДІТИ ВІДЧУЮТЬ ВЕЛИКДЕНЬ!

Великдень! Скільки ясности в цім слові! І в найгірших умовинах радість сповнює душу на згадку про Великдень. Уявляється щось таке світле, миле, як весна у природі. Звідки ж береться душевна радість у це Свято-Свят, що не покидає людини і в глибокій старості. Це — ясні спогади про це свято з дитинства.

Ось довгий, парадно прибраний великодній стіл у хаті бабусі. Чого тільки там немає! Високі паски, легкі, як пір'ячко, печене порося з кіткою із білого паперу в зубах, баранчик із масла, крашанки і т. д., і все перевите барвінком. В суботу під вечір приїздить із сусіднього села священик, святить паски. Всі побожно стоїмо, потім цілуємо хрест. Вночі везе нас бабуся до церкви. Там усе таке святочне, урочисте, люди всі так гарно прибрані. Нарешті хресний хід і „Христос воскрес!" Всі христосуються. Тоді немає між людьми ворожнечі. Ось мама звертає увагу на двох старих жінок, що дуже ворогували між собою, а тепер щиро цілуються.

А свячення пасок! Яка це краса! Всі стоять довкола церкви з кошиками, повними великодніх страв: гарна паска, крашанки або й писанки, масло, сир, ковбаса, і в кожному кошику світиться свічечка. Ми з радістю несли святити свою паску коло церкви. Потім приїздили додому, сідали до столу і всі разом урочисто розговлялись.

А з пізніших часів пригадується Великдень у галицькому селі. Там зберігається давній, гарний звичай: на другий день свят всі йдуть на цвинтар і співають гагілок. Ще здалека, як наближаєшся до церкви, чуєш спів і бачиш по-святковому прибрані постаті. Навіть найбідніші люди на це свято себе й дітей причепурять. На цвинтарі вже йде забава: ось малі діти зробили коло і бавляться в „подоляночку", або в „Івасика, білого танчика", там більші діти виводять „Ой, зацвіли фіялочки, зацвіли" чи якусь іншу гагілку, а там уже дівчата й парубки, взявшися за руки, співають „Ой, зачала діброводонька горіти, горіти".

За тиждень, у Провідну неділю, справивши в читальні хоминки, старші люди, чоловіки, жінки йдуть на цвинтар і так само бавляться, виводять гагілок, а діти і молодь тоді тільки приглядаються.

Скільки радости від такого святкування зазнають навіть найбільші діти! Кажу „зазнають", а треба сказати „зазнавали", бо не можуть вже вони тепер так справляти Великдень!

Однак, хотілося б, щоб і наші діти тут, на новому поселенні відчули урочистість Свята Великодня так, як ми колись відчували. Щоб із ними був зв'язаний спогад не тільки про шоколядові зайчики та курчатка...

Заздалегідь перед Великоднем розповімо нашим найменшим про Ісуса Христа, про в'їзд Його до Єрусалиму, про Його страдницький шлях і Воскресіння. Уяві дітей доможуть гарні великодні карточки. Підемо з дітьми до церкви „по вербу", на страсті, на Великодню Всенічну, посвятимо з ними паски. Сядемо разом із дітьми до великоднього стола. Постараємось створити у хаті лагідний, приємний настрій. І так заложимо справді радісне, урочисте святкування Великодня в їх душах.

Дуже добре було б, як би наші пластуни й всі інші члени наших молодечих організацій навчилися гагілок і влаштували б весняне свято для дітей.

Старших дітей можна було б навчити писати писанок. Взагалі треба було б хоч познайомити дітей із цим прекрасним родом нашого народного мистецтва.

Трудно може все це здійснити у новій країні, особливо, коли святкуємо за старим стилем і ні батьки, ні діти-школярі не мають вільних днів на це Свято. А проте, мусимо напружити всі свої сили, щоб не позбавити наших дітей тих радісних, душевних переживань, які залишились нам із дитинства.

Н. І.

Підготова до Конґресу СФУЖО

Про цей Конґрес, що має відбутись у днях 24-27 червня ц. р. в Ню Йорку, вже було кілька вісток у пресі. Це буде велика подія у житті організованого жіноцтва, що дозволить згуртувати сили, дасть перегляд осягів та визначить напрямні на майбутнє.

Над підготовою до Конґресу вже працюють різні Комісії. У Ню Йорку діє Культурно-Освітня Комісія (голова п-ні д-р С. Карпінська), Комісія Зв'язків (голова п-ні А. Мареш) і Комісія Молоді (голова п-ні д-р І. Ратич), у Нюарку Комісія Суспільної Опіки (голова п-ні О. Гординська), у Филаделфії Комісія Програмова (голова п-ні С. Пушкар)(Комісія Виховна (голова п-ні Н. Іщук) і Комісія Молоді (голова п-на В. Шваб'юк).

Для переведення Конґресу вибрано окремий Комітет у Ню Йорку. На чолі його стала п-ні Ірина Павликовська з Канади, а членами — пп. Іванна Рожанковська (Союз Українок Америки) і п-ні д-р С. Карапінка та П. Різник (Український Золотий Хрест).

Ірина Павликовська

УКРАЇНКИ ПЕРЕД НОВИМ ІСПИТОМ

Світовий жіночий рух може похвалитися поважними успіхами. Майже всі передові країни дали повне політичне і громадське зрівняння жінкам. Жінки професори, учені, збагачують культуру і прискорюють поступ людства. Жінки парляментаристи, міністри, дипломати, члени делеґацій в Об'єднаних Націях приносять поважні успіхи своїм державам. Мало хто з'ясовує собі, скільки поступових і корисних законів, зокрема з ділянки виховної, суспільної і здорової опіки, переведено в життя завдяки наполегливій праці жіночих організацій. Жіночий рух звертає пильну увагу на відсталі країни Азії та Африки, щоб помогти жінкам тих країн добути громадських прав і визволитися з оков, які тримали жінок замкнених і далеких від громадського життя. Ізтому така поважна міжнародна організація, як Міжнародний Союз для громадських прав жінки (International Alliance of Women), перевів у 1955 р. свій світовий конґрес у Кольомбо. В 1958 р. вибрано президенткою того Союзу п. Е. Дереніяґалу з Цейльону і туди перенесено централю. На Конґресі МММ (Світовий Союз Матерей) у Парижі в 1958 р. предметом повного зацікавлення були жінки нових держав Африки. Це саме можна було бачити в 1957 р. на Міжнародному Конґресі Жіночої Ради в Монтреалі. — Жінки Африки, Таїті та інших нових держав були предметом окремої уваги. Нова президентка п. Ляфоше — голова французької Національної Ради Жінок, відома як оборонець прав жінок тих країн, що були чи є під протекторатом Франції. Цей самий Конґрес у Монтреалі розглядав справи під кличами — „Жінка повинна дати якнайбільше вкладу зі своєї духової особовости своїй державі" і „якнайбільше заінтересувати жіноцтво державними справами". Остання сесія Комісії Прав Жінки при ОН, що відбулася весною цього року в Ню Йорку, розглядала, які користі державам і людству може принести громадська праця жінки. Світовий жіночий рух виявляє блискучі успіхи.

Як виглядає український жіночий рух і яка його роля? Цього року припадає 75-ліття від формально прийнятої дати, що започатковує український жіночий рух. Це був рік 1884, початки жіночих організацій так на Придніпрянській Україні (тоді під забором царської Росії), як і в Галичині (тоді під забором Австрії). В тім часі починає розвиватися суспільно-громадська течія під проводом двох маркантних жіночих постатей — Наталії Кобринської і Олени Пчілки. Їхні ідеї і кличі стали основою українського жіночого руху. Хоч на Наталію Кобринську розвій світового жіночого руху мав поважний вплив, і хоч український жіночий рух співпрацював і співпрацює в світовому й міжнародному жіночому русі, розвій його йшов своїми власними дорогами. Домагаючись і добуваючи в громадянстві чимраз поважніші позиції і виховуючи жінку-громадянку, український жіночий рух в першу чергу докладав зусиль у змаганнях, які провадив український нарід за відбудову своєї держави. Тому українська жінка стала державнотворчим елементом ще поки Українська Держава в 1918 р. признала їй повноту політично-громадських прав. Добувши вповні гідну позицію в своїй державі, українське жіноцтво продовжує свою працю в самостійних організаціях, завданням яких було присднати жіноцтво до державних і громадських справ, допомогти йому найкраще виконувати обов'язки матері-громадянки. В той час українські жіночі організації з великою допомогою Ганни Чикаленко-Келлер дають початок до співпраці з світовим жіночим рухом, вступаючи в члени найповажніших міжнародних організацій (1920-23 рр.).

Українська жінка та український жіночий рух вже стають на повній висоті, коли тільки передові країни світу, як Америка, Канада, Англія і інші, зрівнюють жінку з чоловіком у громадських правах.

Нова окупація і розчленування України витворили нову ситуацію. Український жіночий рух силою обставин переносить свій осередок праці на Західні Землі—до Галичини, Волині, Буковини, а згодом Карпатської України. Хоч у несприятливих політичних умовинах, жіночі організації широко розвивають на тих теренах свою працю і втягають до неї широкі круги жіноцтва. За їх допомогою працюють українські жінки-посолки в польському соймі і сенаті (сенатор Олена Левчанівська, сенатор Олена Кисілевська, посол Мілена Рудницька). Цілий український жіночий рух у всіх його видах працює в першу чергу для підсилення визвольних змагань українського народу. В тих часах українські жіночі організації часто звертаються до міжнародного жіночого світу по допомогу.

На час між двома світовими війнами припадають початки і розвій українських жіночих організацій на нових місцях поселення, в першу чергу в Америці і Канаді.

Після другої світової війни ініціятива і осередок праці української жінки у вільному світі перейшли на нові терени, головно до Америки і Канади. Українські жіночі організації в тих країнах — Союз Українок Америки, Золотий Хрест в ЗДА, Організація Українок Канади, Ліґа Українських Католицьких Жінок Канади — в 1948 році, на Світовому Конґресі дали основу для організації осередку праці українських жіночих організацій у вільному світі через створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, СФУЖО. Їх піддержали дальших 9 жіночих організацій на терені Австралії, Европи і Південної Америки. Завданням СФУЖО було об'єднати й наладнати працю української жінки для визволення поневоленої Батьківщини і української жінки на рідних землях, та в поміч в улаштуванні на нових місцях поселення. Цим почином українська жінка дала глибокий вияв громадської зрілости.

СФУЖО, як об'єднання українок у вільному світі — це унікат серед жіноцтва всіх поневолених народів. Як СФУЖО на протязі минулих 10-ох років виконало своє намічене завдання — виявить найближчий конґрес СФУЖО в червні 1959 року. Нові умовини праці і нові завдання українки у вільному світі, скріплення єдности та приєднання до праці молодшого покоління — це завдання Конґресу.

25,000 ДІВЧАТ

Знов пробігла крізь нашу пресу жахлива вістка: на домагання Кремлю 25,000 дівчат має переселитись із поневолених Москвою країн на цілинні землі. Цю акцію взяв у свої руки комсомол, який широко обговорює її у своїх газетах.

Від весни 1954 р. тягнеться те „добровільне" переселення нашої молоді у непривітні степи Азії. Під виглядом „добровільного" виїзду большевики позбавляють наші землі найціннішого елементу, усувають із неї найбільше невигідних для себе людей, вимішують її з молоддю з інших частин СССР. Та ще не кінець цьому грабіжництву. Воно знаходить своє завершення в переселенні молодих дівчат, що мають там „уприємнити" життя переселеним.

Сама інтенсивність, з якою починається ця акція, вказує на те, який опір населення ставить проти неї. Виривання з круга родини молодої дівчини, перенесення її в жахливі умовини азійських степів, в чуже, огрубіле середовище, у невідомі для неї умовини життя і праці — це черговий експеримент кремлівських можновладців, що для них немає значення сила родинних вузлів, людська гідність. До того вони переслідують ще іншу, потаємну ціль: ослабити український материк, вириваючи з нього найцінніше — його молодь.

У совєтській пресі тут і там просякають вістки про те, як проходить цей „набір". Довідуємось про підбірні комісії, що створилися для „більш організованого добору і відправи дівчат", „строки, погоджені з місцевими органами Казахської ССР". Для тих, що знають підсовєтську дійсність — це ясне, що набір проводять примусово із якнайбільшим натиском.

Живучи у вільному світі, маємо якнайкращі можливості для нашої молоді. Перед нею вільна дорога до освіти, широкі можливості фахового вишколу та заробітку. Наша молодь може вибрати свобідно своє місце осідку, може розвивати свої мистецькі здібності і всіми своїми силами служити поневоленій Батьківщині. Чи вона свідома того, що в рідному краю переживають її брати і сестри? Яка тривога огортає душу батьків, що виряджають дочку в далеку дорогу, з якої вона може й не повернеться ніколи?

Тому молодь у першу чергу повинна запротестувати проти такого насильства над дівчатами України і спільно з українськими жіночими організаціями у вільному світі поробити певні кроки, щоб західній світ дізнався і зрозумів оце лихо.

Л. Б.

Контест печення пасок

Цікавий почин у ділянці плекання наших обрядів перевела Окружна Рада Союзу Українок Америки в Дітройті. А саме — контест печення пасок.

До змагання приступили членки Відділів СУА зорганізовано. Це значить, що кожен Відділ вирядив на нього свою контестантку з паскою, яку в Відділі визнали за найкращу. Контест відбувся на терені Інтернаціонального Інституту, отже на очах американської публіки.

Сім контестанток прибули 17-го березня із своїми пасками. Які вони були чудові! Розкішно випечені, високі, з химерними косичками, пташками, розетками! Залежно від околиці, з якої походила авторка. Бо хоч у заложенні паска має ту ж саму круглу форму, проте прикраси інші в кожній частині України.

Паски були виставлені цілий день в Інтернаціональному Інституті. Поруч із виставкою писанок вони давали чудову картину нашого обрядового і народного мистецтва. Цю виставку відвідали провідниці дівочого скавту і багато інших осіб. Та найбільше зацікавлені були редакторки жіночих сторінок у місцевих щоденниках. Членки СУА пояснювали значення виставлених предметів.

Жюрі призначило нагороди: п-ні Марія Дрогомирецька (63 Відділ) — перша, п-ні Марія Чериба (23 Відділ) — друга і п-ні Анна Наконечна (37 Відділ) — третя.

А. Вокер

БЛАКИТНІ РІЧЕЧКИ...

Блакитні річечки-стрічки
На килимах лугів зелених,
Нечесаних беріз верхи гнучкі
Та зрідка придорожні клени

Нагадують
про рідний край мені,
Що просить
воскресіння в Бога, —
Та не почути дзвонів
рідних в чужині
І не знайти Дніпра другого.

Над синім лісом висне синь,
Над водами тумани сиві.
Свобідний вітре
великодній, принеси
Воскресний спів
на буйній гриві!

ОЛЬГА ЛУБСЬКА

Матеріял для цієї „Жіночої Сторінки" приготовила окрема Редакційна Колеґія Пань із Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), під проводом п-ні д-р Софії Карпінської, у зв'язку з конґресом цієї Федерації, що має відбутися в Ню Йорку в днях 24-27 червня 1959.

ЖІНОЧА СТОРІНКА

(Малий фейлетон)

Пан радник Бузько, зустрівши на низу міста пана професора Кавуна, попав у дику радість. Низенький, огрядненький, він аж підскакував та парасолею об хідник постукував, оповідаючи, що саме тепер утік із хати, щоб урятувати себе від святкових приготувань. Жінка пече, варить, пряче, ще й його припрягає. Він же ж досить має того „клінування" на роботі! А тепер він хотів би піти з паном професором на оселедця, такого кошерного, он там на розі.

— Ну, а ви, певно, також утекли? Бож пані професорова знана господиня...

— Ні, не втік, — якимсь сумним голосом відгукнувся пан професор.

Високий і тонкий, як оселедець, він ще й затуманив своє обличчя димом з сигари, якої ніколи не випускав з рота.

— Як то? — крикнув пан радник Бузько і аж тепер глянув на засуплене обличчя свого співрозмовника.

— У нас замовлено все готове. „Досить мучитись домашністю" — рішила жінка, а дочки з ентузіязмом це підхопили. У нас, замість шинки і ковбас, баб і писанок буде — сторінка.

— Що з вами? Яка сторінка? — підозріло глянувши, спитав пан радник.

— Жіноча сторінка, ще й великодня, — відповів пан професор.

— Як? Де? — здивувався пан радник.

— У „Свободі", — з досадою відповів пан професор.

— Не може бути! — аж тепер зрозумів пан радник у чому річ.

— Те жіноцтво всюди пхається, гляньте: всі журнали засипані їхніми іменами. А пишуть і драми, і поезії, та ще й модерні, пишуть повісті, статті, репортажі. А тепер ще й сторінка в „Свободі"! Світ кінчиться.

— І як така поважна газета на таке пішла? — хвилювався пан радник.

— Я вже давніше помітив, — казав далі пан професор — що моя жінка бігає по засіданнях, проводить безконечні розмови телефоном, ну, а про мене зовсім перестала дбати. Якби я знав був, у чому річ, то був би не допустив до цього. Не думайте, що на цім скінчиться. Вони кинуться ще й на інші газети! Ось побачите!

— Та хіба на жіночі теми не пишуть усюди? — запалився й собі пан радник.

— А я підслухав, як вони говорили, що то фальшиві теми. Це вони мусять виявити. Бо то ніби чоловіки, перебрані у жіночі імена, таке висувають.

— Де ж то за наших часів таке бувало? Як котра писала, то пальцями на неї показували, — кинувся у спогади пан радник. — А вже оженитися з такою, — хто ж би відважився! Щастя, що моя жінка цим не цікавиться.

— Не кажіть „гоп"! Це заразливе. Побачите, як вони зачнуть усі писати. А спробуйте вкинути щось їм до коша, як це нашому братові всякі редакції роблять! Справлять вони їм рахманський великдень!

— І добре їм так! Нехай з бабами собі не зачинають, — це пан радник.

З оселедця нічого не вийшло. Наші приятелі побажали один одному веселих свят і сумно розійшлися.

Та пан професор, переходячи вулицю, бурмотів собі під носом: — Не досить одному з другим власної жінки, — забаглося ще їм сторінки!

Ната

Леся Храплива

ПИСАНКА

Оксані В. присвячую

Біле сонце поставив Творець на хвалу Воскресінню,
Він життя обтогив у завершені, мудрі площини.
І жінкам наказав, тим, що знають і втому і тугу,
На поверхні крутій розв'язати буття таємницю.

Передвесняний вітер висмикує з стріхи солому,
Сніжні груди лелек протинають прозорі безодні,
Від покірно опущених вій тінь паде на обличчя.
Писальце з непроглядних глибин вигаровує думку:

Безконечником ллється життя джерело невичерпне
Понад ним дерева, і накликують долю зозулі.
Повний спраги надсвітньої олень шуга неспокійно.
Застигають рясні Непорочної сльози зелені.

Але вже в передранковій млі озиваються півні,
І з суворих хрестів вицвітає невидана рожа...

— — — —

Вам глибокий поклін, животворні, порепані руки;
Землю нам одняли — залишилася писанка з нами...

Квітиста мода

Ми вже звикли до повені квітів на капелюшках. А тепер ще треба нам освоїтись із ними на суконках. Особливо розкошують у них бавовняні тканини, різні батисти, перкалі й інші полотенця. Море квітів і галузок!

Форму їх ціхують рясні спідниці. Широкі й короткі дива, що з-під них особливо струнко й ґраціозно визирають жіночі ніжки. Ще й коли з-під них кокетливо визирають мережива спідників, як це тепер водиться.

До суконок тепер дуже часто носять жакети. Має їх майже кожня літня суконка. Буває, що це жакет до бедер, а не раз лише коротке болерко. Але він дозволяє носити суконку без рукавів, коли настає гаряче літо.

Який кольор? Любуються у легкофіолетному, топазово-зеленому і коралево-червоному. А поза тим — біле з чорним — це улюблений мотив, що ніколи не надокучить.

Український Золотий Хрест у ЗДА

Основною цілллю УЗХ від часу його заснування в 1931 році була допомога потребуючим українцям на рідних землях та поза межами України, головно допомога інвалідам УГА та політичним в'язням. Одначе УЗХ як жіноча організація своєю ціллю вважає культурноосвітню і виховну працю між жіноцтвом та доростаючим поколінням. УЗХ старається стати й українською Червонохресною організацією як допомогова організація. УЗХ знаний із допомоги голодуючим, поводянам ,потребуючим із Карпатської України та скитальцям.

Як жіноча організація УЗХ знаний із підготування Українських Жіночих Днів, свят й імпрез, доповідей і рефератів для членства і загалу українського громадянства.

УЗХ — це друга найстарша жіноча організація в Америці, заснований був вимогами потреб. В останніх кількох роках УЗХ звертає пильну увагу на виховання підростаючого покоління ,а тому літні табори УЗХ на оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні стали популярними і успішними. В останньому часі УЗХ висилає гроші і пачки потребуючим в Европі та патронує садочки наших залишенців в Німеччині.

Шевченківські Роковини в Честері, Па.

Українська честерська громада гідно вшанувала Роковини Генія українського народу Тараса Шевченка. Заходом Відділу УККА при активній допомозі інших громадських організацій влаштовано 5-го квітня святочну Академію присвячену пам'яті Шевченка. Академія відбулася при битком набитій залі Українського Горожан. Клюбу. при 2-ій і Турлов вулицях.

Програму Академії підібрано вміло. Започаткував її хор співом „Заповіту". Святочну промову виголосив гість із Филаделфії мґр. Бак-Бойчук, який говорив про життя і творчість Шевченка на тлі тодішніх відносин в Україні. Спадщина Тараса — це неоцінений скарб українського народу, на якім виховувалися покоління, бо його невмируща поезія збудила приспаний неволею український нарід і винесла його до висот модерної нації — казав промовець.

Мішаний хор під керівництвом проф. Д. Мінчака відспівав декілька пісень. Належить з радістю підчеркнути, що поважну частину програми свята заповнили своїми виступами діти місцевої української католицької школи, які виконали майже всі деклямації. Вони працювали під керівництвом пані В. Михайлової. Всі деклямації пройшли дуже вдатно і були виконані дійсно по мистецьки. Треба б окремо вирізнити деклямацію „Іван Підкова", яку виголосив Орест Кулиняк, та деклямації Люби Лесик, Люби і Ади Візняк, Галі Венчак, Р. Михалевського, Л. Назаревича і М. Ціхановської. Згадати ще деклямацію маленького Данця Мінчака, що була нагороджена бурею оплесків.

У програмі Академії було і скрипкове сольо, виконане студентом місцевого Музичного Інституту П. Рилком. Свято закінчено відспіванням українського національ. гимну.

Володимир Сич

Парафія св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, Мінн., вивчає добу Мазепи

Український нарід у вільному світі в цьому році відзначає 250-річчя з дня смерти Івана Мазепи, Великого Гетьмана України, який боровся зо волю України. Тому і українці Міннеаполісу хочуть згадати про ту добу, про працю та про боротьбу нашого козацтва за волю України.

З тією метою культурноосвітня Референтура української православної парафії св. Юрія Переможця влаштовує цілу низку доповідей, т. зв. Мазепинський Семінар, які мають відбуватися в церковній галі нашої парафії, при 4-ій Евню і 4-ій вулиці Савт Іст в Міннеаполісі, Мінн. Спис цих доповідей поданий нижче, і ми запрошуємо і старше громадянство і молодь, без різниці приналежности до церков та організацій, якнайчисленіше відвідувати ці виклади, що б цим способом вшанувати пам'ять нашого славного Гетьмана — Івана Мазепу.

Субота, 9-го травня, год. 7.30 - 9 ввечорі: Біографія Гетьмана Ів. Мазепи — полк. Василь Филинович; Субота, 16-го травня, год. 7.30 - 9.00 ввечорі: Мазепа, як творець нації — проф. Віктор Доманицький; Субота, 23-го травня, год. 3,30 - 9,00 ввеч.: Мазепа, як творець Держави — п. Волод. Анастазієвський; Неділя, 24-го травня, 4.00-6,00 по пол.: Мазепа, як політик і дипломат — п. Ростислав Серафимович; Субота, 30-го травня, 7,30 1 9,00 ввеч.: Архитектура України в добі Мазепи — інж. Оксана Дучимінська; Субота, 6-го червня, 7,30 - 9,00 ввечорі: Українське мистецтво в добі Мазепи — мґр. Леонід Папара; Неділя, 7-го червня, 4,00 - 6,00 по пол.: Мазепа, як творець збройної сили, полководець і стратег — ген. Константин Смовський; Субота 13-го червня, 7,30 - 9,00 ввеч.: Оборона Батурина. Битва під Полтавою і причина поразки — полк. Василь Филинович; Неділя, 14-го червня, год. 4-6 по полудні: Заслуги Гетьмана І.Мазепи перед Українською Православної Церквою — о. прот. Андрій Кість; Субота, 20-го червня, год. 7,30 - 9,00 ввеч.: Різниця між Українським Православієм і Московським — о. прот. д-р Володимир Левицький; Неділя, 21-го червня, год. 4,00 - 600 по пол.: Виклятття Ів. Мазепи; його етичні й канонічні підстави; — проф. Олександер Корсунський; Субота, 27-го червня, год. 7,30 - 9,00, ввеч.: Релігійна драма, звізда і Вертеп в добі Мазепи — о. прот. Андрій Кість; Неділя, 28-го червня, год. 4,00 1 6,00 по полудні: Мазепинський рух і боротьба Росії з ним — проф. Віктор Доманицький.

Фунґус приспішує ріст рослин

Ню Йорк. — Д-р Брюс Б. Стов із Гарвардського університету і д-р Тошіо Ямакі з Токійського університету доповідали на зборах Американського Товариства для Поступу Наук і ділилися своїми успіхами про досліди над впливом грибка на ріст рослин. Ці обидва лікарі досліджували вплив хемічного продукту з японського грибка gibberella fujikuroe, з якого в науці вдалося ізолювати чотири хемічні складники так звані джібберіллінс. Ці хемічні складники спричиняють, що стебло або стовбур рослини ростуть більші, але не збільшуються колінка чи вузли. Науковці твердять, що цей винахід збільшувати ріст рослин може мати велике значення при збільшуванні харчів для населення землі, яке зростає в швидшому темпі, як збільшуються харчові запаси.

Конференція Титанієвих Інвестиційних Клюбів у Клівленді

Праця української копальні в Канаді т. зв. CIT (Контіненталь Ірон Тітаніюм), що вже від 3-ох років викопує, переробляє та продає титанієву руду, є вже відома широким колам українського громадянства зі статей у пресі, з відвідин на місці, та піврічних і річних звітів Компанії, що їх одержують всі шеровці та зацікавлені громадяни.

7-го березня відбулось засідання повної Дирекції CTI-у (7 директорів українців та 5 французів), на якому стверджено, що компанія впродовж 1958 року зробила поважний поступ, а саме: випродуковано майже 200,000 тонн та зароблено на чисто 190,000 дол., з чого покрито біжучі зобов'язання та майже вцілості сплачено чужі капітали.

Хоч зима частинно припинила продукцію то за той час упорядковано розкопані місця та тим способом зменшено кошти продукції на 2 дол. на тонні, що при 200,000 тоннах річно, буде вати більше значення.

Тепер розпочали виконувати великий контракт на коло 40,000 тонн, а понадто по кілька тисяч тон для компаній в Европі.

Перший етап продукції та продажу руди і поширення її збуту, вповні закінчено, а також устійнено та переведено експерименти продукції титано - оксиду, а треба лише збудувати невеличку фабричку для продукції того нового продукту, щоб доказати, що є можливість продукції новою уліпшеною методою, мати невелику власну продукцію та на тій підставі одержати „велике фінансування" на будову великої фабрики на догідніших умовинах (вже є кілька пропозицій).

Для тої цілі треба змобілізувати ще коло 150,000 дол. власного капіталу і тоді Компанія, що впродовж кількох років зробила величезний поступ, стане направду одним з найбільш промислових підприємств.

В 1959 році продано понад 90,000 шерів, головно поміж українців, а ще є коло 150,000 з останнього випуску по ціні 140 дол. за 100 шерів.

Титанієві Інвестиційні Клюби в ЗДА і Канаді влаштували 4 - 5 квітня (в суботу і в неділю) організаційну конференцію у Клівленді для вислухання звіту членів Дирекції CIT-у та намічення пляну праці для ТІК-ів на найближче майбутнє. Делегати поінформували всіх шеровців про висліди наради, а рівночасно подали там інформації для загалу українського громадянства через українську пресу.

Микола Ценко

● **У Лісбоні,** столиці Португалії, відбулася велика маніфестація прихильників теперішнього режиму Антонія де Олівейри Салязара, який 27 років тому прийшов до влади внаслідок військового перевороту. Хоч Салязарові закидають диктаторську систему, проте в Португалії панує мир і добробут.

● **Вайкавнт Монктон,** президент Іракської нафтової компанії, в якій англійці й іракський уряд діляться пополовині зиском, вернувшись після 17-денного перебування в Іраку до Лондону, заперечив, начебто комунофільський уряд в Іраку думає націоналізувати нафтовий промисл. Але лорд Монктон був дуже обережний у висловах щодо відносин у тій країні.

Наука, політика і українська суспільність

Проблема взаємин між наукою, політикою і суспільством належить до найскладніших питань нашої доби. Тому цікаво було запізнатися з її українським аспектом в доповіді на тему „Наука, політика і українська суспільність", яку виголосив д-р Василь Маркусь 21-го березня на форумі нюйоркського відділу Об'єднання прихильників визвольної боротьби України. Доповідач проаналізував розвиток вільної української науки на чужині, підкреслюючи зростання інтересу до науки, більше розуміння її ваги і певну тенденцію ставки на науку в політичному сенсі, серед ширших кол громадськости на чужині під сучасну пору. Регабілітацію науки, яка на певних етапах українського суспільного процесу не була належно доцінювана, є без сумніву додатнім явищем.

В доповіді правильно стверджено, що наука не повинна в ніякому разі бути „служанкою політики" і що ми не можемо „нахиляти її праці і висліди, її тези до політичних ідеологій, а навіть до того, що називаємо національним інтересом". Таке ствердження є принципово правильне і зокрема еміграційна наука мусить вистерігатися пропагандивного заанґажування. Проте не треба забувати, що також на заході суспільні науки є часто заанґажованими науками і пристосовують себе до політичних вимог.

Д-р Маркусь вказав на існуючу кризу „політичности" в нашій еміграції і розглянув можливості і потребу її регабілітації. Вона є насамперед моральною проблемою і вимагає „зрозуміння і постійної свідомости місії українця поза межами своєї батьківщини, не важливо, чи з статусом політичного еміґранта чи тільки людини українського роду". Цілком узасаднено відмічено, що першою вимогою для українського політика — це є солідна інтелектуальна підготовка, постійна дальша формація шляхом праці над собою і в першу чергу імператив тихого героїзму і жертви.

Цікава і змістовна доповідь викликала цілу низку запитів і виміну думок. В дискусії взяли участь: мґр. В. Петришин, п-і Животко, д-р В. Савчак, д-р М. Прокоп, ред. Р. Ільницький і д-р Я. З. Пеленський. Було б тільки бажаним, що б при тій нагоді започаткована дискусія була продовжувана і знайшла свій відголос в широких колах громадськости. (-п)

Сен. Джансон обороняє збалянсований бюджет

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон промовляв на зборах Торговельної Палати ЗДА і сказав, що „дійсною" проблемою у відношенні до бюджету, є те, як його „збалянсувати", а не те, чи він має бути збалянсований. На думку сен. Джансона уряд кожного року повинен дбати про зрівноважений бюджет, а не тільки тоді, коли надходять вибори до Конгресу і до Білого Дому. Сенатор Джансон гадає, що до збалянсованого бюджету ведуть не тільки зменшені федеральні видатки і збільшені податки, бо цю ціль найкраще можна осягнути тим способом, що старатися будемо про збагачення Америки, це значить, будемо збільшувати продукцію, використовувати природні багатства країни, які деколи тепер марнуються.

В АМЕРИЦІ

● **4-річна Сенді Скембон** з Оковіллу, Іллиной, кілька тижнів тому оплакувала свою овечку, яка згинула і якою вона мала бавитися. Та під час того надлетів голуб і сів їй на плече, і це потішило дівчинку. Від того часу цей голуб прилітає до малої Сенді, але втікає від всіх інших осіб, які до нього хочуть наблизитися.

● **Експрезидент Гаррі С. Труман** зізнаватиме 5-го травня в Комісії закордонних справ Палати Репрезентантів в справі допомоги закордонові, на яку президент Айзенгавер призначив суму 3,930,000,000 долярів. Труман має бути останнім свідком в цих переслуханнях.

● **Державний департамент** повідомив, що немає жадної зміни в стані здоров'я Джана Фостера Доллеса, який лежить в армійському шпиталі Волтера Ріда. Лікарі припинили лікувати Доллеса „радіовим бомбардуванням", бо виявилося, що воно не дає жадної полегші пацієнтові. Але два дні після того вони знайшли значну поправу в організмі Доллеса.

● **На річних зборах Американського Психіятричного Товариства** обговорювали новий лік: „тофраніл", який має допомагати тим, які задумують себе вбити, і зменшує число самовбивств. Цей лік є швайцарського походження, але в Висконсіні знайдено ще успішніший лік, одна доза якого заспокоює поденервованого пацієнта на кілька тижнів.

● **Власник нагороди Нобеля проф. д-р Гаролд С. Урі** з Каліфорнійського університету промовляв на зборах Крайової Академії Наук і твердив, що в середині Місяця є верстви ніклю і заліза, яке врізалося туди з давніх метеорів. Місяць складається з десяток або соток тисяч окремих нагромаджених мас, які ще й досі не стопилися в одну масу.

Людина в космічних просторах не могла б пережити атомової експльозії

Вашингтон. — Професор Каліфорнійського університету д-р Ніколас Крістофілос, який минулого року керував нуклеарними експльозіями в космічних просторах над Атлантиком, заявив на симпозіоні Крайової Академії Наук і Американського Фізичного Т-ва, що атомова експльозія мегатонової бомби спричинила б смертельну небезпеку для людини, яка тоді була б в космічних просторах. Експльозія меншої бомби спричинює радіяцію довкола Землі, але нешкідливу для людського життя, але вибух в космічних просторах мегатонової бомби (одномегатонові бомби — це такі бомби, які мають силу вибухового матеріялу ТНТ принаймні одного мільйона тонн) був би небезпечний для людини. Під час експльозії в серпні-вересні 1958 р. над Південним Атлантиком постала була 100-миль завгрубшки верства радіяції, яка хвилево огорнула була цілу Землю, але ця радіяція не була загрозлива для людського організму.

Індія і Пакістан помиряться з уваги на небезпеку від комуністичного Китаю

Ню Делі. — Трагічні події в Тибеті вплинули на прохолодження взаємно-ворожих настроїв Індії і Пакістану, які від часу проголошення своєї самостійности спорять з приводу Кашміру та користування водами Інду, — стверджують закордонні обсерватори в столицях тих обох країн. Брутальна агресія, що її перевели китайські комуністи в Китаї пригадала цим обом країнам актуальну небезпеку збоку комуністичного Китаю. Найповажніший індійський щоденник — „Таймс оф Індія" звертає увагу на примирливість пакістанського президента Мохаммеда Аюб Хана та на конечність, щоб Неру і Аюб Хан безпосередньо зустрілись і зліквідували існуючий конфлікт. В найближчих днях прилетить до Ню Делі президент Стітового Банку Юджин Блек, який вже посередничив з успіхом в англійсько-єгипетському спорі з приводу взаємних фінансових претенсій. Юджин Блек пред'явить Індії і Пакістанові компромісовий проєкт щодо водного басейну ріки Інду, від якого залежні великі обшири однаково Індії, як Пакістану. Сподіваються, що цей проєкт бере також під увагу розбудову басейну американськими фондами. ЗДА намагались жити в приязні з обома тими державами, але Індія завжди ремствувала, що ЗДА постачають зброю Пакістанові, який є членом прозахіднього бльоку південно-східніх азійських країн (СЕАТО) та т. зв. Багдадського пакту. — Зновуж Пакістан ремствував на скріплювання Індії Америкою через присилання її великих транспортів харчів.

Китайські комуністи злагіднили тон супроти Індії в справі Тибету

Гонг Конг. — У довгій резолюції, що її прийняв конгрес комуністичної партії Китаю в справі Тибету згадано про Індію тільки розмірно дуже коротко й „делікатно", висловивши „жаль" з приводу того, що „деякі особи з індійських політичних кол" виголосили „надзвичайн неприємні заяви" та „втручувалися у внутрішні справи Китаю" у зв'язку з подіями в Тибеті. Зате в тій резолюції нічого вже не говориться про „індійських експансіоністів", проти яких на тому самому комуністичному конгресі різко виступали різні комуно - китайські вожді. За коментарями західньої преси, комуно - китайська верхівка рішила стушувати тон супроти Індії після останнього різкого виступу індійського прем'єра Неру в індійському парляменті, де він назвав ті протиіндійські виступи „мовою холодної війни" та окреслив твердження про „індійських експансіоністів" і про ніби-то насильне схоплення Даляй Лями, як „фантастичні вигадки", роблені невідповідальними людьми. Ставленик китайських комуністів Панчен Лляма, заявив — під очевидним диктатом — що „нема потреби" приймати „тепер" запросини прем'єра Неру, щоб він прибув до місця перебування Даляй Лями в Індії і переконався, що ніхто Даляй Лями не схоплював ані не затримує в Індії.

Совєти знову шантажують Італію

Рим. — Совєти переслали у минулий вівторок 28 ц. м. нову ноту Італії з повторенням давніх погроз, що встановлення на італійській території американських ракетних баз робить Італію „предметом тотального знищення у випадку війни відплатними (совєтськими) атаками". В гостро формулованій ноті, Совєти, вживаючи привичної пропагандивної фразеології, закидають італійському урядові, що він „приєднався до партизанів холодної війни, які хочуть штучно створити перешкоди проти міждержавної співпраці" напередодні запляннованих східньо-західніх конференцій. У сов. ноті говориться, що створені в Італії ракетні бази належатимуть під командування НАТО, отож насправді підлягатимуть „американським генералам, які ведуть агресивну політику".

УДОСВІТА...

Дві жіночі постаті мигнули в зарожевілій смузі сходу і зникли за закрутом. Вони поспішали, щоб ще перед сходом сонця зайти на місце, де похоронили Ісуса. В руках несли амфори з олією, а в серці — смуток і жаль.

Марія Магдалина закривала лице шаллю і гірко плакала. Солоність сліз засихала на поблідлих устах, а біль зціплював у горлі слова каяття...

— Учителю, Ти падав під тягарем великого дерева, що збили на хрест... Ти знаєш, що є тягар. Душа моя вгинається від ваги гріха... Я не хочу волочити його з собою! Я хочу стоптати його у поросі кожним кроком, в дорозі до Тебе, до гробу Твого... Заглуши у мені назавжди дзвінкість і блиск монет, що падали з рук мужчин... Я не хочу мати шовкових одягів, не буду вживати жадних приманливих пахощів, не буду прикрашати рук моїх дорогими нараменниками! Я кину своє постражене волосся Тобі до ніг, припаду до землі, цілуватиму Твої сліди!.. Я не пам'ятаю Твоїх великих слів, але я бачу... безмірно смутні Твої очі, за гріх мій. Учителю неземний, дай мені щастя розуміти велич Твоєї науки!

Марія Симеонова запримітила сльози Марії Магдалини. Вона подумала, що вони потрібні людині, як весняний дощ, який зрошує землю, щоб потім кільчились на ній ніжні трави і квіти. Мимоволі вона порівняла своє життя з життям Магдалини.

Перша мрійлива молодість була за нею. Жила так, як казали її батьки. Приводила на світ дітей, дбала за них, щоб були помиті, неголодні. Слухалась свого чоловіка, бо він був старший за неї і платив дань за всю родину. Її спокійне життя сколихнула страшна смерть Ісуса Назарянина. Вона боялася згадувати про Його чудотворні вчинки та пророцтва, бо це було понад її розум...

Іхній звичай велить намазати востаннє тіло померлого... Чи сторожа допустить їх до гробу? І хто поможе їм відкинути тяжкий камінь?..

Останнє речення вона повторила голосно, звертаючись до Марії Магдалини.

— Я знаю, камінь тяжкий... своєю мертвеччиною — промовила ніби до себе Магдалина, — але зрушити його легше, як сумління фарисеїв, лицемірів... Подумай, як далеко сягає людська злоба і ненависть! Пригадую собі... як раз у спеку я дуже хотіла води, і як це нестерпно було чекати. А Він терпів від спраги, побиття і наруги...

Марія Магдалина знов закрила своє лице.

Надворі щораз більше ясніло. Пташки вже вітали ранок. Дві жінки наближались до гробу. І нараз побачили вони надзвичайне: грізна сторожа стояла на колінах, боязко прислонюючи себе щитами. Над нею була сліпуча ясність. І легкий шум нісся горою...

Марія Симеонова і Марія Магдалина стривожені глянули. Тяжкий камінь лежав на боці відсунений, а тіла Ісусового не було! Неземний виразний голос пояснив їм: „Ідіть додому, розкажіть Його учням і всім зустрічним, що Ісус воскрес із гробу!

Жінки скинули жалобні завої і в зачудованій радості поспішили чимскоріше до міста.

— Ісус воскрес із гробу! — схвильовано повторювали. І їхні слова підхоплювали весняні вітри і розспівані пташки. І вся вселенна тремтіла звитяжною новиною: „Воскрес Ісус із гробу!"..

О. Решетило

У СВІТІ

● **Уряд Об'єднаної Арабської Республіки** погодився на перебування в Каїро англійської комісії, яка має стежити за виконанням договору про ліквідацію взаємних фінансових претенсій між тією республікою і Англією. Однак, голова тієї комісії не має прав дипломатичного репрезентанта, і Англію все ще репрезенує в Об'єднаній Арабській Республіці Швайцарія. Дипломатичні взаємини між тими двома державами зірвані від осени 1956 р.

● **До Лондону вернулись королева - мати Єлисавета і княжна Марґарита** з 9-денної подорожі до Італії і Парижу. Речник королівського двору офіційно заперечив часописні плітки про подружні пляни княжни Марґарити і німецького князя Генриха Гессе. Княжна Марґарита і князь Генрих, далекі свояки, кількакратно зустрічалися в Римі.

● **Французький уряд** зголосив до парляменту законопроєкт про введення поважних змін у т. зв. кодексі Наполеона. Головні зміни пропоновані в цьому законопроєкті стосуються подружнього права, зокрема поширюють права замужніх жінок на спільне з чоловіками майно, на спадщину і т. д. Це перша глибша ревізія основної у Франції книги законів, встановленої ще Наполеоном I.

● **На Варшавській конференції** представників СССР і його 7-ох европейських сателітів з участю комуністичного Китаю, яка відбулася цього тижня для підготови Женевської конференції східньо - західньо міністрів закордонних справ, офіційною мовою була мова — російська. Коли будь-хто з учасників конференції вживав рідної мови, то його виступ негайно перекладали на російську мову. З совєтського боку в цій конференції взяли участь Андрей Громико та його заступник Валеріян Зорін.

● **Дружина японського наступника престолу**, Міхіко Шода, в минулий понеділок, на 17-тий день після одруження, провела чотири години в батьківському домі. Згодом явився туди і її чоловік, наступник престолу Гікіто. Це була не тільки візита молодої княжни у своїх батьків з міщанського роду, але й зламання 2,600-річної японської традиції, згідно з якою молода, що вступає до королівського палацу, ніколи вже не відвідує своїх батьків.